

T.C
AYDIN ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EBELİK YÜKSEK LİSANS PROGRAMI
EBE-2021-0010

KADINLARIN ŞİDDETE MARUZİYETİNDE
TOPLUMSAL CİNSİYET ROLLERİNE YÖNELİK TUTUM
İLE TOPLUMSAL CİNSİYET ALGISI İLİŞKİSİ: SİİRT
POPULASYONU

BAHAR TUNCA
YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN
Dr. Öğr. Üyesi. Hale UYAR HAZAR

AYDIN-2021

TEŞEKKÜR

Lisans eğitimden başlayarak yüksek lisans eğitimim sürecinde beni destekleyen, tezimin konusunun seçme aşamasında, planlanmasında ve gerçekleştirilmesi sırasında bana yol gösteren, tezin bütün aşamalarına titizlikle inceleyip ve sabırla destek olan, tezimin yürütülmesinde bilgi ve deneyimleri ile katkıda bulunan danışman hocam Dr. Öğr. Üyesi Hale UYAR HAZAR'a,

Tez savunma komitesinde yer alarak değerli görüş ve önerileri ile tez çalışmama katkıda bulunan değerli hocaların Prof. Dr. Hilmiye AKSU ve Dr. Öğr. Üyesi Cihan ÖNEM'e,

Lisans ve yüksek lisans eğitimim sürecinde bana emek veren Ebelik Anabilim Dalı hocalarıma,

Araştırmanın Siirt/Eruh İlçe devlet Hastanesi ve Eruh İlçe Aile Sağlığı merkezinde yapılmasına olanak sağladığı için Siirt İl Sağlık Müdürlüğüne, Eruh Devlet Hastanesi kurumu ve Eruh Aile Sağlığı merkezine,

Ayrıca öğrenimim boyunca, her zaman yanımda olan, beni destekleyen, hiçbir fedakârlıktan kaçınmayan eşim Sinan TUNCA'ya, aileme ve doğmamış bebeğime,

Araştırmanın verilerini toplama aşamasında zaman ayırıp çalışmaya katılmayı kabul eden değerli kadınlara,

Araştırmanın tamamlanmasında bana destek olan herkese sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY SAYFASI.....	i
TEŞEKKÜRLER.....	ii
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ	vii
TABLolar DİZİNİ.....	viii
ÖZET	ix
ABSTRACT	x
1.GİRİŞ.....	1
1.1.Problemin Tanımı ve Önemi	1
1.2.Araştırmanın Amacı	3
1.3. Araştırma Soruları	3
2. GENEL BİLGİLER.....	4
2.1. Şiddet.....	4
2.1.1. Kadına Yönelik Şiddetin Uygulanma Biçimi Kültürden Kültüre Değişmektedir..	5
2.1.2. Kadına Yönelik Şiddet Türleri	7
2.1.2.1. Fiziksel Şiddet	7
2.1.2.2. Psikolojik Şiddet.....	8
2.1.2.3. Cinsel Şiddet.....	8
2.1.2.4. Ekonomik Şiddet	9
2.1.3. Şiddetin Nedenleri	9
2.1.3.1. Bireysel Nedenler	10
2.1.3.2.Toplumsal Nedenler	11
2.1.4. Uluslararası Mevzuat	11

2.1.4.1. Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılması Sözleşmesi (CEDAW).....	11
2.1.4.2. Birleşmiş Milletler Kadınlara Yönelik Şiddetin Önlenmesi Bildirgesi.....	12
2.1.4.3. Birleşmiş Milletler Pekin Deklerasyonu	12
2.1.4.4. Kadına Yönelik Şiddet ve Ev İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye Dair Avrupa Konseyi Sözleşmesi (İstanbul Sözleşmesi)	12
2.1.5. Ulusal Düzeydeki Yasal Düzenlemeler	13
2.1.5.1. Anayasa	13
2.1.5.2. Medeni Kanun	14
2.1.5.3. Ceza Kanunu	14
2.1.5.4. Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair 6284 Sayılı Kanun	14
2.1.6. Dünyada Kadına Yönelik Şiddet	15
2.2. Toplumsal Cinsiyet Rollerine.....	15
2.2.1. Toplumsal Cinsiyet Rollerinin Yaygınlaşması.....	17
2.2.1.2. Eğitim	17
2.2.1.3. Din	17
2.2.1.4. Aile	18
2.2.1.5. Kitle İletişim Araçları ve Ders Kitapları	18
2.2.1.6. Arkadaş Grupları	19
2.2.1.7. Yoksulluk	19
2.2.1.8. Sağlık.....	20
2.2.2. Toplumsal Cinsiyet Ayrımcılığının Üreme Sağlığına Etkileri	20
2.3. Toplumsal Cinsiyet Algısı	21
2.3.1. Toplumsal Cinsiyet Algısını Etkileyen Faktörler	21
2.4. Şiddetin Kadının Üzerindeki Olumsuz Sonuçları	22
2.4.1. Kadına Yönelik Şiddeti En Aza İndirmek İçin Püf Noktaları	23

2.5. Kadına Yönelik Aile İçi Şiddette Ebenin Rolü	24
3. GEREÇ VE YÖNTEM.....	26
3.1. Gereç.....	26
3.1.1. Araştırmanın Yapıldığı Yer ve Özellikleri	26
3.1.2. Araştırmanın Zamanı.....	26
3.1.3. Veri Toplama Araçları.....	27
3.1.3.1. Tanıtıcı Bilgi Formu (Ek 1)	27
3.1.3.2. Toplumsal Cinsiyet Roller Tutum Ölçeği (Ek 2)	28
3.1.3.3. Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği (Ek 3)	28
3.2. Yöntem	29
3.2.1. Araştırmanın Şekli.....	29
3.2.2. Araştırmanın Evreni	29
3.2.3. Araştırmanın Örneklem Hacmi	29
3.2.4. Araştırmaya Dahil Etme ve Dahil Etmeme Kriterleri	30
3.2.5. Ön Uygulama.....	30
3.2.6. Araştırma Verilerinin Toplanması.....	30
3.2.7. İstatistiksel Değerlendirme	31
3.2.8. Araştırmanın Güçlükleri	31
3.2.9. Araştırmanın Etik Yönü	32
4. BULGULAR	33
4.1. Frekans Tabloları.....	34
4.1.1. Kadınların Sosyo-Demografik Özellikleri.....	34
4.2. Karşılaştırma Tabloları.....	38
4.2.1. Kadınların ve Eşlerinin Sosyo-Demografik ve Şiddete Yönelik Özelliklerine Göre TCRTÖ Toplam ve Alt Boyutları ve TCAÖ Toplam Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması	38

4.2.2. Kadınların TCRTÖ Toplam ve Alt Boyutları ve TCAÖ Toplam Puanları İle Yaş, Evlenme Yaşı, Eşin Yaşı ve TCRTÖ Toplam ve Alt Boyutları ve TCAÖ Toplam Puanları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi	50
5. TARTIŞMA.....	58
6. SONUÇ VE ÖNERİLER	63
KAYNAKLAR.....	65
EKLER	70
Ek 1. Tanıtıcı Bilgi Formu.....	70
Ek 2. Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutum Ölçeği.....	74
Ek 3. Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği.....	75
Ek 4. Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'ndan İzin Alınması	76
Ek 5. Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu Sonuç Raporu	77
Ek 6. Siirt İl Sağlık Müdürlüğü İzin Belgesi	79
Ek 7. Bilgilendirilmiş Gönüllü Olur Formu	81
BİLİMSEL ETİK BEYANI.....	84
ÖZ GEÇMİŞ.....	85

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

BM	: Birleşmiş Milletler
CEDAW	:Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women (Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi)
HIV	: Human Immunodeficiency Virus (İnsan Bağışıklık Yetmezliği Virüsü)
OECD	Organisationfor Economic Cooperationand Development (İktisadi İşbirliği ve Gelişme Teşkilatı)
TBMM	: Türkiye Büyük Millet Meclisi
TCAÖ	: Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği
TCK	: Türk Ceza Kanunu
TCRTÖ	: Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutum Ölçeği
TNSA	: Türkiye Nüfus Sağlık Araştırması
WHO	: World Health Organization (Dünya Sağlık Örgütü)

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo 1. Araştırma zamanı.....	27
Tablo 2. Kadınların sosyo-demografik özelliklerinin dağılımı.....	34
Tablo 3. Kadınların şiddete maruziyetine yönelik özelliklerinin dağılımı	37
Tablo 4. Kadınların TCRTÖ toplam ve alt boyutları ve TCAÖ toplam puan ortalamalarının dağılımı	38
Tablo 5. Kadınların sosyo-demografik özelliklerine göre TCRTÖ toplam ve alt boyutları ve TCAÖ toplam puan ortalamalarının karşılaştırılması	40
Tablo 6. Kadınların eşlerinin sosyo-demografik özelliklerine göre TCRTÖ toplam ve alt boyutları ve TCAÖ toplam puan ortalamalarının karşılaştırılması.....	44
Tablo 7. Kadınların şiddete maruz kalma durumuna göre TCRTÖ toplam ve alt boyutları ve TCAÖ toplam puan ortalamalarının karşılaştırılması	46
Tablo 8. Kadınların şiddete maruziyetine yönelik özelliklerine göre TCRTÖ toplam ve alt boyutları ve TCAÖ toplam puan ortalamalarının karşılaştırılması.....	47
Tablo 9. Kadınların yaş, evlenme yaşı ve eşin yaşı ile TCRTÖ toplam ve alt boyutları ve TCAÖ toplam puanları arasındaki ilişkinin incelenmesi	50
Tablo 10. Kadınların yaş gruplarına göre TCRTÖ toplam ve alt boyutları ve TCAÖ toplam puanlarının karşılaştırılması	51
Tablo 11. Kadınların TCRTÖ toplam ve alt boyutları ve TCAÖ toplam puanları arasındaki ilişkinin incelenmesi.....	52
Tablo 12. Kadınların şiddete maruz kalma durumu ile TCRTÖ toplam ve alt boyutları ve TCAÖ toplam puan ortalamaları arasındaki ilişkinin incelenmesi.....	54

ÖZET

KADINLARIN ŞİDDETE MARUZİYETİNDE TOPLUMSAL CİNSİYET ROLLERİNE YÖNELİK TUTUM İLE TOPLUMSAL CİNSİYET ALGISI İLİŞKİSİ: SİİRT POPULASYONU

Tunca B. Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Ebelik Programı, Yüksek Lisans Tezi, Aydın, 2021.

Amaç: Bu araştırma, kadınların şiddete maruziyetinde toplumsal cinsiyet rollerine yönelik tutum ile toplumsal cinsiyet algısı ilişkisini Siirt popülasyonunda belirlemek amacıyla yapıldı.

Gereç ve Yöntem: Araştırma, analitik-kesitsel olarak, Şubat 2021 ve Mayıs 2021 tarihleri arasında, Siirt/Eruh İlçe Devlet Hastanesi ve Eruh Merkez Aile Sağlığı merkezine başvuran 431 kadın ile yürütüldü. Veriler, Tanıtıcı Bilgi Formu, Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutum Ölçeği ve Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği kullanılarak toplandı. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistikler, Mann-Whitney U testi, Tek yönlü varyans analizi, Duncan ve Tahmane's T2 testleri, Kruskal Wallis testi ve Spearman'ın rho korelasyon katsayısı kullanıldı.

Bulgular: Kadınların %54,8'i şiddete maruz kalmaktadır. Toplumsal cinsiyet rolleri tutum ölçeği toplam puan ortalaması $129,7 \pm 18,2$ 'dir. Ölçek puan ortalaması üniversite ve üstü mezunu, bekar, çalışan, sağlık güvencesi olan ve şiddete maruz kalmayan kadınlar lehine pozitif yönde anlamlı ve daha eşitlikçi bir tutuma sahiptirler ($p < 0,05$). Toplumsal cinsiyet algısı ölçeği toplam puan ortalaması $88,1 \pm 15,9$ 'dir. Üniversite ve üstü mezunu, çalışan, bekar, sağlık güvencesi olma ve şiddete maruz kalmama durumu lehine toplumsal cinsiyet algıları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulundu ($p < 0,05$). Şiddete maruz kalan kadınların TCAÖ ile TCRTÖ arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönlü yüksek bir ilişki bulundu ($r = 0,635$; $p < 0,001$).

Sonuç: Bu çalışmada şiddete maruz kalan kadınların toplumsal cinsiyet rolleri tutumunun geleneksel ve toplumsal cinsiyet algılarının düşük olduğu sonucuna varıldı. Ebeler, toplumsal cinsiyet rolleri tutumu ve toplumsal cinsiyet algısını göz önünde bulundurarak, kadınların şiddete maruz kalmamaları için eğitici, danışmanlık, savunucu, liderlik ve uygulayıcı rollerini kullanarak kadına yönelik sorumluluklarını yerine getirmelidir.

Anahtar kelimeler: Algı, Ebelik, Şiddet, Toplumsal Cinsiyet, Tutum

ABSTRACT

THE RELATIONSHIP BETWEEN ATTITUDES TOWARDS GENDER ROLES IN WOMEN'S EXPOSURE TO VIOLENCE AND GENDER PERCEPTION: SIİRT POPULATION

Tunca B. Aydın Adnan Menderes University Institute of Health Sciences Midwifery Program, Master Thesis, Aydın, 2021.

Purpose: Study was conducted to determine the relationship between the attitude towards gender roles and gender perception in the exposure of women to violence in the Siirt population.

Materials and Methods: This analytic cross-sectional study was carried out among 431 women who visited Siirt/Eruh District State Hospital and Eruh Central Family Health Center between February 2021 and May 2021. Data were collected using an Introductory Information Form, the Gender Roles Attitudes Scale and the Gender Perception Scale. Descriptive statistics, Mann-Whitney U test, One-way analysis of variance, Duncan and Tukey's T2 tests, Kruskal Wallis test and Spearman rho correlation coefficient were used in the analysis of the data.

Results: : 54.8% of women were exposed to violence. The total mean score from the Gender Roles Attitudes Scale was 129.7 ± 18.2 . The mean score from the scale was significantly positively correlated with women who were university graduates or above, single, working, had health insurance and were not exposed to violence ($p < 0.05$), and these women had a more egalitarian attitude. The mean score from the Gender Perception Scale was 88.1 ± 15.9 . A statistically significant difference was found between gender perceptions and women who were university graduates or above, working, single, had health insurance and were not exposed to violence ($p < 0.05$). A high positive statistically significant correlation was found between the Gender Perception Scale and the Gender Roles Attitudes Scale results of the women who were exposed to violence ($r = 0.635$; $p < 0.001$).

Conclusion: In conclusion, the traditional and gender perceptions of gender role attitude of women exposed to violence are low. Midwives, taking into account gender roles and gender perceptions, should fulfill their responsibilities towards women by using their roles as educators, counsellors, advocates, leaders and implementers to protect women from being exposed to violence.

Keywords: Attitude, Gender, Midwifery, Perception, Violence,

1.GİRİŞ

1.1.Problemin Tanımı ve Önemi

Kadına yönelik şiddet, ister kamusal alanda isterse özel alanda meydana gelsin, kadınlara fiziksel, cinsel, psikolojik ve ekonomik acı veya ıstırap veren cinsiyete dayalı her türlü eylem veya bu tür eylemlerle tehdit etme, zorlama veya keyfi olarak özgürlükten yoksun bırakma anlamına gelir ve bir insan hakları ihlali ve kadınlara yönelik ayrımcılığın bir biçimi olarak anlaşılmaktadır. Şiddet; kadının yaşamını tehdit eden, topluma, sosyal hayata katılmasını engelleyen, sosyal bir sorundur (Yüksel Kaptanoğlu ve diğerleri 2014).

Dünya sağlık örgütünün 2021 yılında yayımlanan raporunda(World HealthOrganization [WHO], 2021), tüm dünyadaki kadınların %30'nun şiddet gördüğü belirtilmektedir. Kadınların şiddet görme oranının en düşük olduğu%1,9 oranı ile Kanada iken Pakistan %85 oranı ile en yüksek ülkedir. Ulusal düzeyde bakıldığında Türkiye’de kadınların şiddet görme oranı %38’dir. Türkiye OECD ülkeleri arasında son sırayı alan ülke konumundadır (OrganisationforEconomicCo-operationand Development [OECD], 2021). Dünyada ise 129 ülkenin yer aldığı listede 26. sırada yer alıyor. Türkiyede bir kocanın/partnerin belirli koşullar altında karısını/partnerini dövmesinin haklı olduğunu kabul eden kadınların oranı ise %13,3’tür (OECD, 2021).

Almış ve diğerleri (2018)’ın yaptığı çalışmaya göre kadınların şiddete maruziyet oranı %34,5 iken,Sünbül ve UyarHazar (2020)’ın yaptığı çalışmaya göre en yüksek oranda %85,4’dır. Türkiye’de yapılan çeşitli çalışmalar ise, erkekler tarafından uygulanan bu şiddeti %6-17 arasında değişen oranlarla da olsa haklı gören kadınların varlığından söz etmektedir (Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması [TNSA], 2019).Türkiye’de kadına yönelik şiddet gündemini canlı tutan bir konu olması oldukça üzücü bir durumdur. Bu konuda uluslararası verileri de destekler nitelikte yapılan pek çok araştırma bulunmaktadır (Bakanlığı, 2014; Canlı ve Özyurda, 2018; Enstit ve diğerleri, 2019; Almış ve diğerleri, 2018; Köşgeroğlu ve diğerleri, 2016; TNSA, 2019; Tuz ve diğerleri, 2015; Gencer ve diğerleri, 2019).

Cinsiyet; doğuştan gelen, biyolojik olarak kazanılan, cinsel üremeye yönelik

özelliklerin toplamı olarak tanımlanır. Biyolojik olarak erkek ve kadın cinsiyeti olmak üzere iki tiptir. Toplumda bu cinsiyeti kültür ve zamanla işleyerek toplumsal cinsiyete dönüştürür. Bireylere yüklenen bu kavrama toplumsal cinsiyet rolleri denilmektedir ve bireylerin toplumda nasıl davranması gerektiğinin sorumluluğu yüklenir. Toplumsal cinsiyet rolleri kültür, sosyal çevre, eğitim, coğrafya gibi birçok faktörlerden etkilenmektedir. Toplumda oluşan bu toplumsal cinsiyet rolleri zamanla kalıplaşarak toplumsal cinsiyet algısını oluşturmaktadır. Bu kalıp yargılar erkek ya da kadının nasıl davranacağını öğretir. Kişiler için bu bilgileri doğru kabul ederler ve insanların yaşamını şekillendirir. Yapılan çalışmalara göre; toplumsal cinsiyet rolleri ve toplumsal cinsiyet algısı, şiddet nedenleri arasında yer almaktadır (Altınova ve Duyan, 2013; Özpulat, 2017; Öztürk ve diğerleri, 2016).

Toplumumuzun yarısını kadınlar oluşturmakta, diğer yarısını ise kadınlar yetiştirmektedir. Kadının sağlığının bozulması demek aynı zamanda toplumun sağlığının bozulması anlamına gelmektedir. Ebeler, ailenin en özeline girebilen bir meslek mensubudur. Kadınlar özel anlarını ebeleri ile paylaşmaktadır. Kadına yönelik şiddette ebelerin meslekikili rolü bulunmaktadır. Ebeğin rol ve sorumlulukları kadına yönelik şiddet durumunda etkin rol oynamaktadır.

Çeşitli araştırmalarda şiddete maruziyet durumu, şiddet algı durumunun toplumsal cinsiyetle ilişkili olduğu açıkça vurgulandı (Uçtu ve Karahan, 2016; Can, 2013; Öztürk ve diğerleri). Şiddet durumunun ortadan kaldırılması için toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin ve toplumsal cinsiyeti etkileyecek etmenlerin ortadan kaldırılması gerektiği savunuldu (Özkan ve Bükecik, 2017; Yüksel, 2016; Akkaş ve Uyanık, 2016; Kırbaş Canikoğlu, 2015; Yalçın, 2018). Pekin deklarasyonu, Birleşmiş Milletler kadınlara karşı ayrımcılığın önlenmesi bildirgesi, Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılması Sözleşmesi (Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women [CEDAW]) gibi uluslararası sözleşmelerde toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin ortadan kaldırılması ile kadına yönelik şiddetin önlenebileceği vurgulandı (Kadının İnsan Hakları Yeni Çözümler Derneği, 2021).

Kadına yönelik şiddet kültürler arası aktarılacak devam etmektedir. Toplumsal cinsiyet faktörünü etkileyen en büyük faktör ise yine kültürdür. Toplumsal cinsiyet; eğitim, toplumsal cinsiyet algısı, sosyo-ekonomik durum, kadının ekonomik özgürlüğünün olması gibi faktörlerden etkilenmektedir (Özkan ve Bükecik, 2017). Yapılan çalışmalar bu faktörlerin her birinin kadına yönelik şiddeti de etkilediğini göstermektedir (Mercan ve diğerleri, 2018). Kadına yönelik şiddet, toplumsal cinsiyet rolleri, toplumsal cinsiyet algısına

yönelik yapılan çeşitli çalışmalar bu üç konunun birbiri ile bağlantılı olduğunu gösterdi (Balcı ve diğerleri, 2019; Uygur, 2016; Can, 2013; Eroğlu, 2018). Ancak literatürde kadına yönelik şiddet, toplumsal cinsiyet rollerine yönelik tutum ve toplumsal cinsiyet algısının bir bütün olarak ele alındığı bir çalışmaya rastlanmadı. Yapılan bu çalışmanın kadınların şiddete maruziyetleri ile toplumsal cinsiyet rollerine yönelik tutumu ve toplumsal cinsiyet algısı arasındaki ilişkinin belirlenmesi açısından literatüre önemli katkı sağlaması beklenmektedir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, kadınların şiddete maruziyetinde toplumsal cinsiyet rollerine yönelik tutum ile toplumsal cinsiyet algısı ilişkisini Siirt popülasyonunda incelemektir.

1.3. Araştırma Soruları

1. Kadınların şiddete maruziyet durumu nedir?
2. Kadınların toplumsal cinsiyet rollerine yönelik tutumu nedir?
3. Kadınların toplumsal cinsiyet algısı durumu nedir?
4. Kadınların toplumsal cinsiyet rollerine yönelik tutum ve toplumsal cinsiyet algısı ile şiddete maruziyet arasındaki ilişki nedir?

2. GENEL BİLGİLER

2.1. Şiddet

Şiddet kelimesi Arapçadan Türkçeye geçmiştir. Türk dil kurumuna göre şiddet; “sert, sertlik ve kaba kuvvet kullanma, kaba davranış” anlamındadır. Dünya sağlık örgütü tarafından “Sahip olunan fiziksel güç ya da kudretin, tehdit yoluyla ya da doğrudan kendine, bir başka insana, bir gruba ya da topluma karşı yaralanma, fizyolojik hasar, gelişme bozukluğu ya da gerilikle sonuçlanacak ya da sonuçlanma olasılığı yüksek bir biçimde uygulanması” durumu olarak tanımlanmaktadır (WHO, 2021). Şiddet olgusu birisinin bir başkasına uygulamış olduğu eylemdir. Bu eylem kadına, çocuğa, erkeğe, yaşlıya, aynı cinse yada bir hayvana bile olabilir. Şiddet olgusu insanlık tarihi kadar eskilere dayanmaktadır. Kültürler boyu aktararak günümüze kadar gelmiştir. Şiddet algısı topluma, zamana göre değişebilen ve her kesimden kişileri kapsadığı için birbirinden farklılık göstermektedir. Şiddetin temelinde toplumsal değerler, kültürel anlayış ve eğitim farklılıkları yer almaktadır. Kültür; toplumun yaşam biçimini ifade eden öğrenilmiş davranışlar ve bu davranışların toplumsal gruplar arasında aktarılmasını sağlayan toplumsal dayanışmanın temellerinden birini oluşturmaktadır (Şahin ve Dündar, 2017; Yüksel, 2016).

Kadına yönelik Şiddet ise Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun’a göre: “Kadınlara, yalnızca kadın oldukları için uygulanan veya kadınları etkileyen cinsiyete dayalı bir ayrımcılık ile kadının insan hakları ihlaline yol açan ve bu kanunda şiddet olarak tanımlanan her türlü tutum ve davranış” olarak ifade edilmiştir (Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun, 2012).

İstanbul Sözleşmesinde ise; “kadına yönelik şiddet, ister kamusal alanda isterse özel alanda meydana gelsin, kadınlara fiziksel, cinsel, psikolojik ve ekonomik acı veya ıstırap veren /verebilecek olan cinsiyete dayalı her türlü eylem veya bu tür eylemlerle tehdit etme, zorlama veya keyfi olarak özgürlükten yoksun bırakma anlamına gelir ve bir insan hakları ihlali ve kadınlara yönelik ayrımcılığın bir biçimi olarak anlaşılmaktadır.”, Birleşmiş Milletler (BM) kadına yönelik şiddeti, yukarıdaki tanımlamalara göre somutlaştırarak paralel şekilde tanımlamıştır. BM’ye göre kadına yönelik şiddet “acı ve hasar veren, toplumda ya da ailede

görülen fiziksel, cinsel, psikolojik her türlü şiddet, özgürlüğü keyfi olarak kısıtlama ve zorlama gibi davranışlar; iş yeri ya da eğitim kurumlarında gözdağı verme ya da cinsel saldırı, zoraki fahişelik; devletin şiddet uygulaması ya da şiddete göz yumması” olarak tanımlanmıştır.

2.1.1. Kadına Yönelik Şiddetin Uygulanma Biçimi Kültürden Kültüre Değişmektedir

Şiddet olgusu çok eski tarihlere kadar dayanmaktadır. İnsanlar ilk çağlardan bu yana gerek düşüncesi gerek kültürü ve davranışlarıyla farklı farklı yaratılmıştır. Bu farklılıklar insanların birbiri ve hatta kendileri de dahil olarak çatışmalara yol açmaktadır. Geçmişte yapılan kazı çalışmalarına baktığımızda görülmüştür ki kadınların kafa ve uzuv kırıkları erkeklere göre daha fazladır. Şiddet olgusu günlere göre ve toplumdan topluma değişiklik göstermektedir. Şiddet kültürden kültüre aktararak günümüze kadar süregelmiştir. Yaşanmış kültürde olağan karşılanan birçok olaylar aslında kadınlara büyük ölçüde zarar vermektedir. Devlet ve sosyal kuruluşlar kadına yönelik şiddeti sosyal ve toplumsal sorun olarak kabul ederek kadına yönelik şiddet ile ilgili politika oluşturmakta ve düzenleme yapmaktadır. Yapılan düzenlemeler ve eğitimler ile toplumun kültürünün değiştirilmesive zihniyet değişikliğinin sağlanması hedeflemiştir. Kadına yönelik şiddetin nedenlerini baktığımızda tek bir neden yoktur. Hatta toplumlarda kadına yönelik şiddet desteklendiği de olmaktadır. Toplum etkisi altına alan toplumsal cinsiyet tutumu şiddet üzerinden büyük etkisi bulunmaktadır. Ayrıca erkeklerin kadınlar üzerinde hakimiyet kurmak istemleri şiddetin bir diğer nedenlerindendir (Akkaş ve Uyanık, 2016; Kırbaş Canikoğlu, 2015; Yalçın, 2018).

Kadına yönelik şiddet biyolojik, psikolojik ve sosyal nedenlerden kaynaklanabilir. Şiddetin toplumsal etmenleri arasındaki, sosyal ve toplumsal bozukluklar, geçimsiz tarafından mazur görülmesi, toplum tarafından kadına ve erkeğe yüklenen görevler, ekonomik sıkıntıların yer alması, insanların birbirine olan tahammülsüzlüğü, kötü arkadaşlıkların edinilmesi, uyuşturucu madde kullanımının artması gibi etkenler sayılabilmektedir.

Özellikle ataerkil toplumda kadınların her seferinde fedakar olması, erkeklerin daha üstünlük kurma isteği sebepler arasındadır. Bulunduğu ortamdan hiç ayrılmamış, eğitim düzeyi daha düşük bireylerde şiddet oranı daha fazladır. Hatta bu toplumlardaki kadınlar kendilerine verilen görevleri ve sorumlulukları benimsemiş ve bu görevleri yerine

getirmediginde şiddeti haklı bulmaktadır. Bu duygular ile kadın bastırılmaktadır. Örneğin bazı ülkelerde kadın sünneti normal karşılanmakta ve halen yapılmaktadır. Ya da kadınlar için bakirelik önemli konumda iken erkekler için bu konu önem arz etmemektedir. Bazı durumlarda kadınlar bu durumu normalleştirmekte ve kız çocuklarının bakireliğine önem vermektedir. Dolayısıyla şiddete uğrayan kadınlar şiddet durumunda seslerini çıkaramamakta, toplumdan sosyal hayattan soyutlanmaktadır. Ruhsal ve fiziksel travmalar yaşayan kadın kendi içinde savaşılmaktadır. Ancak birçok kadın tek başına bunun üstesinden gelememektedir. Böylece kadın kendini toplumdan gizlemeye başlar. Uzun süre şiddete maruz kalmanın etkisiyle kadın özgüven kaybı yaşar ve kendini sosyal yaşamdan tamamen uzaklaştırır (Alesina ve diğerleri, 2021; Çalışkan ve Çevik, 2018; Yanık ve diğerleri, 2014; Han Almış ve diğerleri, 2018).

Kadına yönelik şiddeti etkileyen etmenler çok çeşitlidir. Temelinde toplumsal cinsiyet eşitsizliği ataerkin yapı ve asimetrik güç yapının olmasından kaynaklanmaktadır. Dünya sağlık örgütünün 2018 ana raporuna göre dünyadaki kadınların üç de birinin (%30) maruz kalmakta. Şiddet, kadınların fiziksel, zihinsel, cinsel ve üreme sağlığını olumsuz etkileyebilir ve bazı ortamlarda HIV gibi bulaşıcı hastalıkların kapma riskini de artırabilir. DSÖ'nün Mart 2021 raporunda ise covid-19 nedeniyle kadınlara uygulanan şiddetin oranının artabileceğini ya da kadına yönelik şiddet çeşitlerinin artabileceğini vurgu yapmıştır (WHO,2021). Kadın erkek arasındaki eşitsiz güç kaynağı şiddetin temelini oluşturmaktadır. Kadına yönelik aile içi şiddet, kültürel, coğrafi, dini, ekonomik ve toplumsal sınır tanımayan bir insan hakkı ihlali olarak geçmişten bugüne varlığını sürdürmektedir. Eşler arasındaki statü, kültür farklılıkları, yaş ve aileyi dışarıdan etkileyecek akraba ve komşuluk ilişkileri aile yapısında hasarlara neden olabilir. Kadının eğitim seviyesinin düşük olması toplumda kadının statüsünün düşük olarak görülmesi, kadının çalışma yaşamında yer almasını ve ekonomik özgürlüğünü engelleyerek şiddetin ortaya çıkmasında önemli rol oynamaktadır. Kültürümüzdeki bazı atasözleri kadına şiddeti meşrulaştırmaktadır.Örneğin“kızını dövmeven dizini döver”, “dayak cennetten çıkmadır”, “kadının aklı kısa saç uzunudur”. Ülkemizde kadınların erkeklerden yaş olarak küçük olması kadına yönelik şiddet durumunuartırmaktadır.Şiddet kadının üzerinden sadece ruhsal ve fiziksel anlamda sorun teşkil etmeyip sosyal olarak etkilemektedir (Başar ve Demirci, 2015; Yalçın, 2018).

2.1.2. Kadına Yönelik Şiddet Türleri

Kadına yönelik şiddet başlıca fiziksel, cinsel, ekonomik ve psikolojik olmak üzere dört başlık altında toplamak mümkündür. Yaşanan şiddet olaylarında şiddet türleri birbirinden net şekilde ayırtmak güçtür ve genellikle birlikte gözlemlenir (Yalçın, 2018).

2.1.2.1. Fiziksel Şiddet

En yaygın olarak yaşanan kadınların daha fazla maruz kaldığı şiddet türüdür. Kasıtlı olarak kişinin güç uygulayarak, incinmeye, yaralanmaya daha da ötesi ölüme neden olabilecek şekilde karşısındakini denetim altına alma eğilimlerini içerir. Fiziksel şiddet vurma, tekmeleme, bir araçla vücuduna zarar verme, tokat atma, kolunu bükerek acıtmak, itekleme vb. eylemleri içermektedir. Hafif yaralanmalar ile birlikte cinayete kadar gidebilmektedir. Fiziksel şiddet, daha çok bedene yöneliktir ve bedensel güce dayalıdır. Şiddetin en belirgin biçimidir ve diğer şiddet türlerine nazaran adli mercilere ve sağlık kurumlarına en çok yansıyan şiddet türüdür. Genellikle korkutma, sindirme ve yaptırım aracı olarak kullanılmaktadır. Özellikle ataerkil toplumda erkeğin kadına göre fiziksel olarak daha fazla güce sahip olması, şiddetin ortaya çıkmasına sebebiyet vermektedir. Mağdurlar yaşadıkları korku, aşağılanmanın getirdiği çaresizlik ve suçluluk hissi gibi sebeplerle fiziksel şiddeti sağlık personelinin saklamaya yönelmektedirler. Oysa bu, en kolay ve en sık belgelenen şiddet türüdür (Uygur, 2016; Yüksel, 2016).

Türkiye Nüfus Sağlık Araştırması 2018 verilerine göre, kadınların %9'u fiziksel şiddetin yaşanmasına ilişkin en az bir durumu kabul etmektedirler. Bu durumlara bakıldığında kadının çocuklara ihmal(%6) etmesi yada eşine karşılık vermesi (%4) daha fazla kadın tarafından erkeklerin fiziksel şiddet uygulamasının doğru bulunduğu durumlardır; kadının yemeği yakması (%1) ise daha az kadın tarafından doğru bulunmuştur. Görüyoruz ki toplumda kadınlara bu davranışların bu şekilde olması toplumsal algılarla öğretilmiş. Toplumdaki veya ailede algı bu yönde olduğu için kadının rolleri de bu yönde oluyor. Kadının görevi olarak gördüğü için fiziksel şiddeti doğru buluyor. En az bir durumda fiziksel şiddeti doğru belirten kadınların yüzdesi bir önceki TNSA verisine göre karşılaştırıldığında azalma olduğunu görüldü. TNSA (2013)'de %13 iken TNSA (2019)'da %9'dur (TNSA, 2019).

2.1.2.2. Psikolojik Şiddet

Duygusal ve sözel istismarı içeren davranışlar bütünüdür. Duyguların ve duygusal hareketlerin, karşıdakine baskı ve denetim uygulamak için sürekli ve tutarlı şekilde istismar edilmesi bir tehdit ve yaptırım aracı olarak kullanılmasıdır. Kadının iradesi dışında gerçekleşen kadını zorla bir şey yaptırma ya da bir şey yapmaktan alıkoyarak kontrol etmeyi, acı ve korku yaşatacak istekleri gerçekleştirmeyi hedefler. Küfür, hakaret, aşağılama, isteklerini bağırarak dile getirme, lakaplar takma gibi birtakım davranışlar kadınların eşleri tarafından maruz bırakıldıkları sözel şiddetin örneklerindendir. Karar verirken kadına danışmamak, kadını bir hizmetçi gibi görmek, evin sahibi gibi davranmak, kadın ve erkek rollerini belirlemek, toplumsal düzendeki erkek ayrıcalığını kullanmak duygusal şiddet uygulamanın tepki çekmeyen şekillerindendir. Psikolojik şiddet çok yönlüdür. Kadının algılama şekline göre değişiklik de gösterebilir. Konuşma sırasında onu aşağılamak hor görmek hepsi birer psikolojik şiddet türüdür. Ancak kadının bu şiddet türünü ispatlamak zordur. Zamanla kadını bir girdaba sokar ve kadına bu durum normal gelebilir. Kadın bu durumdan çıkamadığı için savaştırmaktan da vazgeçebilir. Gün geçtikçe kadın bunalıma girer, ailesine çocuğuna arkadaşına eşine yetemeyecek konuma gelir ve ruh sağlığı bozulur. Türkiye kadına yönelik aile içi şiddet araştırmasına (2014) göre Türkiye genelinde kadınların yaşamlarının herhangi bir döneminde maruz kaldıkları duygusal şiddet %44'dür (Akkaş ve Uyanık, 2016; Yalçın, 2018).

2.1.2.3. Cinsel Şiddet

Bireyin rızası olmadan zorla evlendirme, taciz, cinsel ilişkiye zorlanma, sözlü tacizde bulunulması, göz ile taciz edilmesi gibi konuları kapsamaktadır. Aslında toplumda en fazla gizlenen saklanan ve tespiti zor şiddet türüdür. Özellikle cinsel şiddet durumunda kadın durumu kimseyle paylaşmamakta ve bu durumu kabul etmemektedir. Kadın tüm bu olayların arkasından kendini dış dünyaya karşı kapatmakta ve psikolojik sorunlar ortaya çıkmaktadır. Kadın kendine olan saygınlığının yitirmesine neden olmaktadır (Yüksel, 2016).

Evlilikte erkeğin, kadın üzerinde cinsel alanda mutlak haklara ve kullanıma sahip olduğu şeklindeki geleneksel anlayış kadınların eşleri tarafından cinsel şiddete maruz kalmalarına yol açmaktadır. Eşlerin cinsel uyumu yakalayamaması, erkek kaynaklı cinsel bir

problemlerle ilgili olsa da erkeğin otoritesini devam ettirmek için sorunun kadının cinsel olarak kusurundan kaynaklandığını söyleyerek onu aşağılaması en çok görülen cinsel şiddet durumudur. Ayrıca bir cinsel sorun olmasa bile cinsel şiddet bir iktidar aracı olarak kullanılabilir. Diğer şiddet türlerine göre cinsel şiddet, aile mahremiyeti, kurbanın küçük düşürülmüş hissetmesi, suçluluk duygusu gibi nedenlerden dolayı üçüncü kişilerle en az paylaşılan şiddet türüdür (Akkaş ve Uyanık, 2016).

2.1.2.4. Ekonomik Şiddet

Ataerkil toplumun baskın olması ile birlikte evdeki ekonomiyi erkeklerin hakim olmak istemesi, eşlerini çalıştırmak istemesi, kadının çalıştığı ücreti ay sonunda kendisinin alıp kullanması, kadının çalışmak istediğinde çalışmasına izin vermemesi ve maddi açıdan erkeğe bağımlı olmasını istemesi kadınların mülkiyet sahibi olmasını engellemesi gibi davranışlar ekonomik şiddettir. Maddi kaynakların kadının üzerinde kontrol, yaptırım ve tehdit aracı olarak kullanılmasıdır. Kadınlar bu durumu şiddet görmelerine rağmen evliliklere katlanan, boşanamayan kadınların en büyük çıkmazı, ekonomik sorunlarını aşamamak olmaktadır. Toplumsal cinsiyet eşitsizliği ekonomik alanda kaynakların eşitsiz bölüşümünde kendini göstermektedir. Kadına yönelik ekonomik şiddetin en yaygın şekli ise hane içi görülmeyen emeğinin “ücretsiz aile işçiliği” kapsamında kullanımudur. Ev içi yaşamın düzenlenmesinde kadının harcadığı emek “doğal” yani ücret karşılığı olmayan görevi olarak algılandığından “değersiz” kabul edilmekte, böylece iş gücü piyasasında cinsiyet eksenli bir katmanlaşma toplumsal yapının içinde inşa edilmektedir. Kadının evde ücretsiz yaptıkları işler değersizken erkeklerin dışarıda ücret karşılığı yaparak değer kazanmaktadır. Bu dört şiddet türü beraber de görmek mümkündür. Ancak fiziksel şiddet net olarak ayır edilebilirken diğer şiddet türlerini ayırt etmek daha zordur (Yalçın, 2018; Yüksel, 2016).

2.1.3. Şiddetin Nedenleri

Şiddetin nedenleri arasında şiddetin kuşaktan kuşağa aktarılması, toplumsal sorun olarak görülmemesi, bireyler arası iletişimin kopukluğu, problem çözmede yetersizlik gibi nedenler sayılabilir. Şiddetin temelinde kişinin saldırgan tavırları yer almaktadır. Yine şiddet ortamında yetişen bir birey sorunlarını iletişim ile çözmek yerine şiddeti başvurumaktadırlar.

Burada bireyin iletişim becerileri sorun çözme teknikleri devreye girer. Eğer birey sorun çözmede başarısız ise saldırganlık göstererek şiddet olayına başvurmaktadırlar. Şiddetin temeline baktığımızda çevredeki tüm etmenlerden etkilendiği açıkça ortadır (Yüksel, 2016; Bilgin Şahin ve Erbay Dünder, 2017).

2.1.3.1. Bireysel Nedenler

Şiddetin temelinde bireyin içinde yatan saldırganlık özelliği yatmaktadır. Bunlar büyük oranda öğrenilmiş ve pekiştirilmiş davranışlardır. Kadına yönelik şiddet aklınıza gelebilecek her türlü etmenden etkilenmektedir. Bireyin kişilik özelliklerinden tutun da kendini geliştirmesi, okuldan kendine aldığı eğitim, sosyal hayatta kendine kattığı çıkarımlar gibi durumlardan etkilenebilmektedir. Kişinin bunalımlı ruh halinde olması bile bu durumu etkilemektedir. Özellikle kadının üzerine yapışan davranışların bozulması, kadının sosyal hayata katılması, öğrenim düzeyinin yükselmesi, kadının istemediği durumları hayır diyebilmesi, kadın da artık kendini güçlü görmesiyle birlikte geçmişten gelen düzenin bozulmasıyla birlikte bu durum erkeklerin işine gelmemekte ve şiddet durumu oluşmaktadır. Ya da kadının şiddet durumundan bıkip artık hayır dediğidurumda şiddet durumu ile karşı karşıya gelmektedir. Yine teknoloji ile birlikte aile düzeninin bozulması ve ailede ekonomik sıkıntının olması şiddeti tetiklemektedir. Aynı zamanda erkeğin cinsel kimliği ve otoriterlik duygusu, psikolojisinin bozulması, sinirli olması, kıskançlık krizinin tutması ve en önemlisi kadını namusu olarak görmesi sonucunda şiddet durumu ile karşı karşı kalılabilmektedir. Özellikle ataerkil toplumda bu durum daha fazla görülmektedir. Evde erkek egemenlik kurmakta kuralları erkekler koymakta ve önemli kararları erkekler vermektedir. Eğer kadın bu kuralların dışına çıkarsa kadın suçlu olmaktadır (Gencer ve diğerleri, 2019; Oluk, 2019).

Yine kadın şiddet den kurtulmak istediğinde başkası ne der düşüncesi veya aile içi meseleleridir olur gözüyle baktığı için çaresiz kalmaktadır. Ekonomik özgürlüğü olmayan kadın babasının evine geri döndüğünde ise bir süre sonra aile büyükleri kadını eşi ile geri barıştırmaktadırlar. Bu şekilde olayın üstü kapatılmaktadır. Yine şiddet sonucunda mahkemeye başvuran kadın daha sonrasında erkeğin iyi hal indirimi alması yada kadını çocuğu ile tehdit edilmesi kadının şikayetinden vazgeçmesine neden olabilmektedir (Yüksel, 2016).

2.1.3.2. Toplumsal Nedenler

Bir toplumdaki kültürel hareketliliğin yavaş olduğu geleneksel toplumlar sosyal ilişkileri dayanan aile ve kültürlerine sıkıca bağlı toplumlarda daha fazla görülmektedir. Geçmişten günümüze olan değişiklikler ihtiyacı kadını şiddet ve zorunluluklardan birlikte kadın iş hayatına katılmıştır. Kadın iş hayatına atılmasıyla kadın ekonomik özgürlüğünü eline almış olduğu için kadına yönelik şiddet konusunda iyileştirme olmuştur. Aynı zamanda kadın ve erkek arasındaki eşitsizlik azalmaya başlanmış, kadın hakları ve sorunları ortaya atılmıştır. Bu durumda yeni durumunu alışmak uyum sağlamak zor olmuştur. Ayrıca kadının dışarıda bir işten eve gelmesiyle evde özel alandaki işlerin başlaması kadının üzerindeki sorumlulukları artırmıştır (Yüksel, 2016; Çakır, 2020).

2.1.4. Uluslararası Mevzuat

2.1.4.1. Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılması Sözleşmesi (CEDAW)

Bu sözleşme ile kadının insan hakları ihlali ve toplumsal cinsiyet eşitsizliğini vurgulanan uluslararası bir sözleşmedir. Kadın haklarını savunan ihlallerin önlenmesine sağlayan kadının çeşitli haklarının sağlanması ve korunması amaçlanmıştır. Taraf devletler kadınlara karşı ayrımcılığı önlemek amacıyla gerekli önlemleri almakla yükümlüdürler. Aynı zamanda mağdur kadınları yardım etmek ve şiddet uygulanan kişinin ceza alması gerektiği vurgulanmaktadır. Sözleşmeyi taraf devletler düzenli aralıklarla rapor sunma gibi bir yükümlülüğü vardır. Ayrıca bu sözleşme ile kadın karşı cinsel taciz üzerinde durulmuş kadın sünnetinin tacizin, tecavüzün kabul edilemez olduğunu ifade etmiş tüm bunların kadının sağlığını olumsuz yönde etkileyeceğini ve kadın erkek arasındaki eşitsizliğine neden olacağını ifade etmiştir (Kadının İnsan Hakları Yeni Çözümler Derneği, 2021).

2.1.4.2. Birleşmiş Milletler Kadınlara Yönelik Şiddetin Önlenmesi Bildirgesi

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nda 1993'de kabul edilmiş, kadına yönelik şiddet konusunda ilk uluslararası belge olup, bundan sonra bu konuda yapılacak çalışmalar için bir öncül olmuştur. Bildirge'de yer alan kadına yönelik şiddet tanımı Avrupa Konseyi (2011), Avrupa Birliği, Dünya Sağlık Örgütü gibi uluslararası kuruluşların kadına yönelik şiddet tanımlarını da doğrudan etkilemiş, uluslararası alanda kabul görmüş bir tanımdır. Bu bildirgede kadına yönelik şiddet “ister kamusal ister özel yaşamda meydana gelsin, kadınlara fiziksel, cinsel veya psikolojik acı ve ıstırap veren veya verebilecek olan, cinsiyete dayanan bir eylem veya bu tür eylemlerle tehdit etme, zorlama veya keyfi olarak özgürlükten yoksun bırakma” olarak tanımlanmıştır. Bu tanımlamadan sonra ise, kadına yönelik ekonomik şiddet uygulanabileceği kabul edilmiş ve yasal düzenlemelerde bu şiddet biçiminde yer verilmiştir (Kırbaş Canikoğlu, 2015).

2.1.4.3. Birleşmiş Milletler Pekin Deklerasyonu

Eylül 1995 tarihinde Çin'in başkenti Pekin'de gerçekleştirilen Dördüncü Dünya Kadın Konferansı'nda kabul edilmiş ve Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun 15 Eylül 1995 tarihindeki 16. Kurul toplantısında onaylanmıştır. Kadına yönelik şiddetin, kadınların temel hak ve özgürlüklerini kullanmasının önünde engel oluşturduğu, erkek hakimiyetine yol açtığı ve kadın erkek eşitsizliğinin bir sonucu olduğu belirtilmiştir. Kadın haklarının insan hakları ihlali olduğu vurgusu yapılmıştır. Kadınların, sağlıklarının bütün yönlerini, özellikle doğurganlıklarını kontrol etme haklarının açıkça tanınması ve onaylanması kadınların güçlendirilmesi ifadeleri üzerinde durulmuştur. Bu deklarasyon kadınlar için iyi atılmış bir adımdır (Kırbaş Canikoğlu, 2015).

2.1.4.4. Kadına Yönelik Şiddet ve Ev İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye Dair Avrupa Konseyi Sözleşmesi (İstanbul Sözleşmesi)

İstanbul'da on bir Mayıs 2011 tarihinde “Kadına Yönelik Şiddetin ve Ev İçi Şiddetin

Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye Dair Sözleşme” imzalanmıştır. Türkiye ise bu sözleşmeyi ilk imzalayan ve ilk onaylayan devlettir. Sözleşme İstanbul’da imzalandığı için ismi İstanbul sözleşmedir. Sözleşme Dünyada ve Türkiye’de geline son noktayı temsil etmekte ve önleme koruma destekleme ve kovuşturmayla ilgili yapılacakları ayrıntılı bir şekilde içermektedir. Her zaman kadınların arkasında duran bir anlaşmadır. Aslında kadına şiddeti insan hakları ihlali olarak tanımlayan ve bir ayrımcılık türü olarak belirten ilk anlaşmadır. Sözleşmede kadına yönelik şiddet ile ilgili olarak birçok konuya değinilmektedir. Şiddetin nedenleri şiddeti önleme unsurları, kadın erkek yasal eşitlik gibi noktalara vurgu yapmaktadır. Özet olarak sözleşmenin amacı kadın erkek eşitliğini sağlamak ve uluslararası politikalar oluşturmaktır. Sözleşme’nin orijinal ismi “Europe Convention on Preventing and Combating Violence Against Women and Domestic Violence: Kadına Yönelik Şiddetin ve Ev İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye Dair Sözleşme” olmasına karşın, TBMM’den “Kadına Yönelik Şiddetin ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye Dair Sözleşme” şeklinde onaylanarak geçirildi. Burada “ev içi”nin “aile içi” olarak tercüme edilmesi Sözleşme’nin özüne aykırı olup, uluslararası hukuk gereğince de kabul edilebilir değildir. Türkiye ise çeşitli sebeplerden dolayı ismi bu şekilde kabul etmeyerek aile içi şiddet olarak çevirmiştir. Busebepten dolayı toplumdaki aile içi olmayan mağdur edilmektedir. Sözleşme taraf devletlere kadına yönelik şiddet konusunda birçok yükümlülük getirmektedir. İmzacı devletlere gerekli eğitimin verilmesi, yeni politikalar oluşturmak, farkındalığı artırmak, toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimleri vermek ve şiddet mağduru kadınlara uzman destek verme gibi yükümlülükler getirmektedir. Yirmi mart 2020 tarihinde ülkemiz İstanbul sözleşmesinden cumhurbaşkanlığın kararı ile çekildiğini açıkladı (Avrupa Konseyi, 2011).

2.1.5. Ulusal Düzeydeki Yasal Düzenlemeler

2.1.5.1. Anayasa

Kadına yönelik şiddet ile ilgili Anayasamızda bir düzenleme yoktur. Şiddetin temel nedenleri baktığımızda sosyal devlet olma, eşitlik ilkesi dikkate alındığında temelindeki anayasa ile ilgili düzenlemeleri önem kazanmaktadır. Kadın ve erkek kanun önünde eşit haklara sahip olmalıdır ifadesi yer almaktadır (Yüksel Kaptanoğlu ve diğerleri 2014).

2.1.5.2. Medeni Kanun

Medeni kanunda yapılan düzenlemeler kadınlar için büyük önem arz etmektedir. Medeni kanunun ilk hali ile kadına aleyhinde ciddi maddeler yer almaktaydı. Medeni kanun kişilerin, aile, miras, eşya ve borç ilişkileri gibi konularını düzenlemektedir. Ailede kadın erkek eşitliğinden, kadınların hak ve sorumlulukları olduğunu belirtmektedir. Medeni kanuna göre zorla evlendirme, kadın veya erkeğin 17 yaşını dolmadan evlendirilmesi yasaktır. Önceden medeni kanunda yer alan kadının çalışması için eşinden izin alınması maddesi kaldırılmıştır. Yine daha önce var olan eşlerin tek başına sözleşme fes etmesi ya da satış yapabiliyor olması engellenmiştir. Yapılan değişiklik ile kadın ve erkeğin her ikisinin imzası alınarak rızası olmalıdır. Şiddet mağduru kadın için medenin kanun büyük önem arz etmektedir. Medeni kanunda direkt olarak kadın şiddetine yönelik maddeler yer alamasa da dolaylı olarak şiddeti önleme yolundadır. Kadına yönelik ayrımcılık ve şiddet ile ilgili maddeler bulunmaktadır (Türk Medeni Kanunu, 2001).

2.1.5.3. Ceza Kanunu

Ceza kanuna göre kadına şiddet suçların karşılığında kişilere verilen cezalar yer almakta ve verilerek cezalar ile suçların işlenmesini önlemektir. Kadına yönelik şiddeti önlemek amacıyla cezalar caydırıcı olmalı ve iyihal indirimi yapılmamalıdır. Türk ceza kanununda yapılan değişiklikler ile kadın erkek arasındaki eşitlik sağlanmıştır. Kadına şiddet suçların cezası ceza kanununa göre verilmektedir. Örneğin savcı ya da yetkili hakim kararı olmaksızın genital muayene yapılması yasaklanmıştır. Genital muayene yapanlara gerekli cezalara bu kanuna göre karar verilir. Yine sağlık personelinin şiddeti bildirmemesi suçtur. Yapılan düzenlemeler ile birlikte kadının ruh halinin bozulması sonucu faile ceza verilmektedir (Türk Ceza Kanunu. 2004).

2.1.5.4.Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair 6284 Sayılı Kanun

Bu kanun ile şiddete uğrayan, şiddet uğrama riski bulunan kadınların korunması amaçlanmaktadır. Kadına şiddet durumunda gerekli usul ve esasların düzenlenmektedir. Bu kanun ile birlikte şiddetin fiziksel, cinsel, ekonomik ve psikolojik kabul etmektedir. Kanunda aile yerine ev içi kelimesinin kabul edilmesi yönünde bazı anlaşmazlıklar olmuş talep bulunulmasına rağmen kabul edilmemiştir (Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun, 2012).

2.1.6. Dünyada Kadına Yönelik Şiddet

Kadına yönelik şiddetin temel kaynağını toplumun yapısından kaynaklanan kadın ve erkek arasındaki asimetrik güç ilişkisi ve toplumsal cinsiyet eşitsizliğidir. Özellikle erkeklerin lider, kahraman, savaşçı olarak kabul edilmesi kadınların ise mal, köle gibi algılanması erkeklerin daha güçlü hale getirmektedir. Toplumun dayattığı rolleri kadının da kabullenmesi, maruz kaldığı şiddeti haklı kabul etmesine ve sessiz kalmasına neden olmaktadır. Kadına yönelik şiddetin uygulanma biçimi kültürden kültüre değişmektedir (Bükecik ve Özkan, 2018).

Kadına yönelik şiddetin ortaya çıkmasını, tekrarlanmasını, türü ve ağırlığını etkileyen birçok faktör bulunmaktadır. Ana madde olarak şiddetin temel kaynağı toplumsal cinsiyet eşitsizliği, kadın ve erkek arasındaki ataerkil toplum yapısından kaynaklanan farklılıklardır. Erkeğin daha sert, güçlü ve baskın olması gerektiği yönündeki toplumsal algı ise, fiziksel olarak daha zayıf ve güçsüz durumdaki kadına ve çocuğa yönelik şiddeti gündeme getirmektedir. Erkeklerin egemenliği şiddeti doğurmakta, beslemekte ve kadını şiddet durumunda yardım almasını engellemektedir (Özpulat, 2017).

2.2. Toplumsal Cinsiyet Roller

Cinsiyet doğuştan gelen biyolojik olarak kadın ve erkek cinsiyeti anlamındadır. Tam olarak Kadın ve erkeklerin toplumun yüklediği anlamdır. Kişi doğarken kadın ya da erkek

olarak doğar. Toplum bunu zamanla işleyerek içini doldurur ve her birisine belirli anlamlar yükler. Örneğin erkekleri güçlü, kuvvetli, ağlamayan evi geçindirmekle yükümlölük verirken kadınlara ise evine çocuklarına, eşine bakmakla yükümlölü, temizlik, ev işlerini yapan daha naif duygusal anlamlar yüklemektedir. Kadın ve erkek olarak biyolojik cinsiyeti toplumsal cinsiyeti çevirmektedirler. Yine erkek çocuğunun anne karnın olmasıyla birlikte aslan çocuğum güçlü çocuğum diye sevilmektedir. Kız çocuklarına ise prensesim çiçeğim diye sevilerek ifade edilmektedir. Kültürümüz bu toplumsal cinsiyeti tıpkı bir kar küresi gibi yuvarlayarak büyötmektedir. Toplumumuzda bu konuda birçok tabular bulunmaktadır. Örneğin erkeklerin ağlaması hoş karşılanmazken kadınlara ise elinin hamuru ile erkeğin işine karışma diyerek aşağılamaktadır. Kadın ve erkeklerin sorumluluklarını, ödevlerini, toplum içerisinde nasıl davranması gerektiğini, konuşmasını meslek seçimine kadar birçok konuda toplumsal cinsiyetin etkisi bulunmaktadır. Evdeki bazı işlerde bulaşık yıkama, yemek yapma gibi işlerde asıl sorumluluğunun kadın olduğu düşünölürken dışarıda ücret karşılığı yapılan mesleklerde genelde sorumlu görölmemektedir. Kadın bu işleri görevi olarak görmektedir. Erkek ise bir meslek olarak görmekte ve karşılığını almaktadır. Böylece kadın ve erkeğin hayatını bu şekilde yön vermektedir. Bu iki cins arasında doğuştan gelen biyolojik farklılıklar bulunmaktadır. Dolayısıyla her iki cins kendine özgü özellikleri bulunmakta ve ikisinin karşılaştırılması doğru olmamaktadır (Ayhan, 2016; Pesen ve diğerleri, 2016).

Birey yaşadığı yerdeki kültürler tabular, doğrular veya yanlışlar hepsi toplumsal cinsiyet rollerini oluşturur, toplumsal cinsiyetrolleribireyi nasıl davranması gerektiğini öğretmektedir. Birey bulunduğu ortamdan ayrılıp başka bir kültüre gittiğinde ise kültür çatışması içine girer. İşte burada devreye toplumsal cinsiyetin öğrettikleri devreye girmektedir. Onun için yanlış olan kavramlar bir başkası için doğru olabilmektedir. Yine günümüzde teknolojinin etkisi ile toplumsal cinsiyet değişiklik gösterebilmektedir. Bireyin eğitim durumunun yükselmesi ile birlikte yeni kültürler yeni davranışlar ile karşı karşıya gelmekte etkileşime geçmektedir. Aynı şekilde bireyin evlenmesi, başka şehre taşınması köyden kente taşınması, sosyal hayata katılması, ekonomik özgürlüğünün olması bunların her birinde birer etkileşim olacaktır (Ayhan, 2016; Pesen ve diğerleri, 2016).

Toplumsal cinsiyet bireylerin biyolojik farklılıklardan dolayı değil, kadın ve erkek olarak toplumun bizi nasıl gördüğü, nasıl algıladığı, nasıl düşündüğü ve nasıl davranmamızı beklediği ile ilgili bir kavramdır. Toplumsal cinsiyet kavramının içinde, kültürel olarak kadına ve erkeğe uygun görölün kişilik özellikleri, davranışları ve rolleri bulunur (Ayhan, 2016).

Toplumsal cinsiyet bireylerin biyolojik farklılıklardan dolayı değil, kadın ve erkek

olarak toplumun bizi nasıl gördüğü, nasıl algıladığı, nasıl düşündüğü ve nasıl davranmamızı beklediği ile ilgili bir kavramdır. Toplumsal cinsiyet kavramının içinde, kültürel olarak kadına ve erkeğe uygun görülen kişilik özellikleri, davranışları ve rolleri bulunur (Ayhan, 2016).

Bireyin hayatında toplumsal cinsiyet rollerinin büyük katkısı bulunmaktadır. Kişinin dünyaya gelmesiyle birlikte oluşan davranışlar ile birlikte meslek seçimleri konuşması, arkadaşlıklar kurması gibi her şeyi etkilemektedir. Toplumsal cinsiyet algısı, kişi toplumsal cinsiyet ile ilgili hayatı boyunca yaşadıkları öğrendikleri ile oluşmaktadır. Geçmişten günümüze kadar çeşitli değişiklikler günümüze kadar gelmektedir. Kadın erkek arasındaki eşitsizlikler nedeniyle kadın ve erkek arasında eşitsizlikler bulunmaktadır (Başkale ve Sözer, 2015).

2.2.1. Toplumsal Cinsiyet Rollerinin Yaygınlaşması

2.2.1.2. Eğitim

Toplumsal cinsiyet rolleri açısından eğitim çok önemli değere sahiptir. Kadının eğitim seviyesinin yükselmesi ile birlikte pek çok sosyal hayata katılmakta ve kendini geliştirmektedir. Eğitimi yükselen kadın evdeki çocuğunun eğitiminde daha başarılı olur ve çocuklardaki yanlış toplumsal cinsiyet kavramların oluşmasını engeller. Çocuklara karşı cinsiyetçi tutum sergilemez. Kişinin eğitimin artması ile birlikte daha çok ataerkil kültürel yapıdan uzaklaşarak daha çok eşitlikçi yapıyı benimsemektedir. Yapılan araştırmalar hoşgörü, güven ve saygıyı içinde barındıran demokratik eşitlikçi anne baba tutumu ile yetiştirilen çocukların, daha eşitlikçi cinsiyet rollerine sahip olduğu ifade etmektedir. Toplumsal cinsiyet algısının değişmesindeki en büyük etken eğitim olduğu ortadadır (Belek Erşen, 2015; Kantoğlu, 2017).

2.2.1.3. Din

Toplumsal cinsiyetin oluşumundaki nedenlerinden biri din kavramıdır. Her dinin kendi kutsal kitabında kadın ve erkek için çeşitli farklılıklar bulunmaktadır. Din kitaplarında kadın ve erkeğin biyolojik olarak farklılıkların olduğunu belirtmesi ile toplumun bu ifadeyi değiştirip yanlış algılayabilmektedir. Toplum bu ifadeleri kendine göre uyarlayıp bir kültür oluşturmuş bile olabilir (Kantoğlu, 2017).

2.2.1.4. Aile

Toplumsal cinsiyet algısı aile zemininde meydana gelmektedir. Kişiler çocukluk ile birlikte ilk olarak ebeveynleri ile iletişim kurmaya başlamaktadır. Çocuk zamanla bilinçaltına yerleştirdiği davranışlarla birlikte kişiliği oluşmaya başlar ve temeli ailede atılır. Çocuk doğumuyla birlikte cinsiyet renklerine uygun kıyafetler; kızlara pembe erkekler mavi renkli elbiseler alınmaktadır. Ya da çocuk henüz doğmadan eğer erkek ise aslan oğlum diye sevilirken kız çocuk ise güzel kızım uslu kızım gibi terimler kullanılmaktadır. Toplumsal cinsiyet rolleri temeli ailede atılmaktadır. Sosyalleşme sürecinin en önemli kaynağı ailedir. Evde anne ve babanın davranışlarından istemsiz olarak çocuk etkilenmektedir. Anne ve babanın toplumsal cinsiyet rolleri ve toplumsal cinsiyet algısı ile çocuğun davranışları biçimlenmektedir. Örneğin evde anne ve babanın belli görev ayrımı yapıldıysa, anne bulaşık yıkama, temizlik, yemek yapma, babanın ise daha çok dışarıdaki işlerle ilgilenmesi, işten çalışıp eve geldiğinden ev işlerini üstlenmemesi her biri çocuk için rol modeldir. Çocuk bu davranışları normal kabul edecek anne ve baba algısı oluşturarak davranışları ona göre şekillenecektir. Aile bireylerini rol model alan erkek çocuk tıpkı babası gibi davranacak, kız çocuk ise annesinin görev ve sorumluluğunu üstlenecektir. Dolayısıyla çocukta toplumsal cinsiyet rolleri ve toplumsal cinsiyet algısı oluşur. Yine her ailede bu algılar değişiklik göstermektedir. Yine annenin ekonomideki özgürlüğünün olmasıyla anne ve babanın eğitim durumunun yüksek olması ailelerde toplumsal cinsiyet rolleri ve toplumsal cinsiyet algısı daha olumlu yönde ilerleyecektir. Birey için gelişimin yüksel olduğu 0-6 yaş aralığı aile geçmesi nedeniyle toplumsal cinsiyet rollerinin temeli ailede atılmaktadır (Dalkılıç, 2021; Ünal ve diğerleri., 2017).

2.2.1.5. Kitle İletişim Araçları ve Ders Kitapları

Çocukların televizyonda yadadıkları kitaplarında gördükleri çeşitli haber spor, yarışma, program, yazı gibi durumlar toplumsal kimliğin oluşmasında rol oynar. Televizyon programında ve ders kitaplarında kızlar daha çok ev yemekleri, hemşirelik, örgü, temizlik gibi işler, erkek çocukları ağırlıklı olarak spor, siyaset, güç gerektiren işlerle meşgul ise çocuk bundan etkilenecek bilinç altına girecektir (Kantoğlu, 2017).

Özellikle reklamlarda kadınlara biçilen bir kaftan vardır. Bu kadınlar hep zayıf makyajlı, güzel, eşine sadık ya da marifetli olarak görmekteyiz. Haber bültenlerinde ise kadınlar daha çok yardıma muhtaç, şiddet mağduru ya da ahlak yoksunu olarak görmekteyiz. Ailede erkeğin sadakatsizliğinde toplum olarak kadınlar suç aranmakta olaylar kadınların üzerine yıkılmaktadır. Kadın hatta sırf toplum ne der düşüncesi ile yuvayı ret edememektedir. Toplumun genel yükünü kadınlar taşımaktadır (Çınar, 2013).

2.2.1.6. Arkadaş Grupları

Çocuklar birbiri ile her zaman iletişim içindedirler. Çocuklar arkadaş çevresinde eleştirilere maruz kalmaktadır. Özellikle de ergenlik dönemindeki gençler için arkadaşlarının kendisini onaylaması büyük önem taşır. Hatta bazen sırf arkadaş çevresinden beğeni almak için yapmacık davranmaktadır. Yeni okula başlayan çocuklar değişik değişik davranışlar sergilemektedir. Bu davranışların nedenleri arkadaş çevresinden etkilenmiş olmalarıdır. Aynı yaş gurundaki çocuklar birbirinden destek almaktadırlar. Hatta küçük yaştaki çocuklar abilerini ablalarını rol model olarak almaktadırlar. Günümüzdeki akran eğitimi denilen de aslında tamda budur. Dolayısıyla çocukluk yaşındaki bireyler birbirinden etkilenmektedir (Dalkılıç, 2021).

2.2.1.7. Yoksulluk

Geçmişten günümüze bakıldığında en güzel sofralar erkekler için hazırlanmıştır. Hazineler erkeklerin himayesinde ve tarlada çalışan ise daha çok kadınlardır. Ailede genel olarak erkeklerin çalışması ile birlikte kadınlar ekonomik olarak bir başkasına bağlı kalmıştır. Erkeğin onayı olmadan kadın tek başına karar verememektedir. Yoksulluktan daha çok kadınlar etkilenmişlerdir. Yoksullukla birlikte kadınlar eğitim, sosyal, ekonomik gibi haklardan uzak kalmışlardır. Kadınlar erkeklerin namusu olarak görüldüğü için kadın özgürce istediği her yere gidememektedir. Dolaylı olarak burada kadın ve erkek eşitsizliği ortaya çıkmaktadır. Eve bağlı olup yoksulluk dan daha fazla etkilenen birey kadındır (Kantoğlu, 2017).

2.2.1.8. Sağlık

Kadın ve erkeklerin biyolojik özelliklerin farklıdır. Bu farklılıktan kaynaklanan kadının ihtiyaçlarının fazla olması, sağlık ihtiyaçlarının farklı olmasından kaynaklanan nedenler vardır. Örneğin bakıldığında kadın hastalıkları isminde bir poliklinik vardır ancak erkeklere özel bir poliklinik yoktur. Kadının sağlık ihtiyacı açık olarak erkeklere oranla daha fazladır. Devlet bu durumu çeşitli politikalar ile aynı orana getirmeli, kadınların sağlık ihtiyaçları karşılanmalıdır. Aksi durumunda sağlık hizmetlerinde yararlanmada kadın ve erkek arasında eşitsizliklere yol açacaktır (Dalkılıç, 2021).

2.2.2. Toplumsal Cinsiyet Ayrımcılığının Üreme Sağlığına Etkileri

Üreme sağlığı kavramı hem kadının hem de erkeğin ihtiyaçlarını içermektedir. Üremeye ilişkin hastalıklar bu iki birey arasında oldukça eşitsiz dağıldığı görülmekte ve erkeklere göre kadının sağlığını daha fazla olumsuz etkilemektedir. Üreme yolu enfeksiyonların komplikasyonlarından kadın daha çok etkilenmektedir.İnfertilite her iki cins içinde sorun olmasına rağmen sosyal ve psikolojik olarak kadın daha çok etkilenmektedir. Korunma yöntemi kullanım oranı olarak kadınlar erkeklere oranla sorumluluğu daha fazladır. Kadın korunma yöntemlerin sayısı bile erkeklere oranla daha fazladır. Kanseri türleri arasında meme kanseri ilk sıralarda yer almaktadır. Ayrıca kadınlar menopoz sonrası kısa ve uzun vadede bir çok sağlık sorunlarıyla karşılaşmaktadır (Baydur ve diğerleri, 2016).

İş yaşamında toplumsal cinsiyet eşitliği yakalamak için bazı noktalara dikkat edilmelidir. Devlet bununla ilgili çeşitli politikalar oluşturmalıdır. Kadınların istihdamı desteklenmeli, eşit iş imkanı eşit ücret, eşit şartlar sağlanmalıdır. Kadınla erkeğin farklılığı nedenli çocuk ve bağımlı bakımı gibi kadının doğurganlığına yönelik kamusal hizmet politikaları, aile ve iş yaşamın uyumu, yarı zamanlı çalışma, bakım izinleri gibi konularda çeşitli haklar verilmelidir. Bu şekilde kadın erkek arasındaki eşitsizlik giderilmelidir (Ayhan, 2016).

Kadınların üremeye ilişkin biyolojik fonksiyonları nedeniyle kadınları iş alanlarından uzaklaştırabilmektedir. Menarş, kürtaj, cinsel yolla bulaşan hastalıklar, gebelik,

doğum, doğum sonrası oluşan komplikasyonlar kadınlar için risk faktörleridir. Kadınların kadın oldukları için oluşan sağlık sorunları nedeniyle mesleki hayatta gereken sosyal desteğin sağlanmaması sebebi ile kadınlar iş hayatında daha pasif rollere bürünmekte ve bununla beraber tam zamanlı ev hanımı rolünü üstlenmektedirler. Geçmişten günümüze baktığımızda aslında kadınların durumu her geçen gün daha iyiye gitmektedir. Kadınların eğitim durumlarının yükselmesi gerek kadınlar iş hayatına girmesiyle birlikte ekonomik özgürlüğünün artmasının payı büyüktür. Günümüzde genel olarak baktığımızda ise ev, çocuk işlerinin büyük sorumlulukları kadınlara aittir (Belek Erşen, 2015; Kantoğlu, 2017).

2.3.Toplumsal Cinsiyet Algısı

Toplumsal cinsiyet algısı toplumsal cinsiyet rollerine bağlı olarak ortaya çıkar. Toplumsal cinsiyet rolleri kültüre bağlı olarak değiştiğinden toplumsal cinsiyet algıları da her toplumda farklı şekilde görülür. Hatta toplumsal cinsiyet algısı aynı toplum içerisinde bile farklılıklar gösterebilir. Sosyal hayat içerisinde toplumsal cinsiyet rolleri ile ilgili kalıp bilgiler zamanlar kalıplaşır. Kalıplaşan bu bilgiler toplumsal cinsiyet algısını oluşturur. Bu bilgilerin doğru yanlış olması önemli değildir. Bu kalıp yargılar erkek yada kadının nasıl davranacağını öğretir. Kişiler için bu bilgileri doğru kabul ederler ve insanların yaşamını şekillendirir. Eğer kişinin algısına uygun olan davranışlar normal karşılanırken onun algısını uygun olmayan bir davranış ya da hareket ile karşılaştığında algı süzgecinden geçirir ve istisna olarak kabul eder. Böylece bu algılar sürekli pekiş, değişime direnç göstererek gittikçe daha da güçlenir. Bu etkileşimden ise en çok etkilen grup kadınlardır. Ebelerin toplumsal cinsiyet rollerine bakışı burada önemlidir (Akkaş ve Uyanık, 2016; Ziya Gencer ve diğerleri, 2019).

2.3.1.Toplumsal Cinsiyet Algısını Etkileyen Faktörler

Toplumsal cinsiyet rolleri toplumsal cinsiyet algısını oluşturmaktadır. Dolaylı olarak da olsa toplumsal cinsiyet rollerine etkileyen faktörlerin her biri toplumsal cinsiyet algısını etkilemektedir. Toplumsal cinsiyet algısını en çok da kültürden etkilemektedir. Hatta bu etkileşim doğum ile birlikte başlar. Kız çocuklarına pembe erkek çocuklarının ise mavi renkli

kıyafetlerin alınması buna iyi bir örnektir. Kişinin doğduğu toplumda, ailede ve çevrede kız ve erkek çocuklarına nasıl bir rol biçildiyse bireyler ona uygun olarak yetiştirilmektedir. Buradaki farklılıkları baktığımızda kız çocuklarına biçilen roller onları olumsuz etkilemektedir. Genel olarak kadın erkeklere göre başarısız duygusal daha çok ev içerisinde kalması gerektiğini savunan bir görüş sergilenebilmektedir. Aynı zamanda toplumlarda doğuştan gelen biyolojik farklılıklar kültürel olarak yorumlanmakta, değerlendirilmekte ve uygulanmaktadır(Çetilkol Petek, 2019). Kişinin yaşadığı coğrafya, bölgesel farklılıklar, okul öncesi eğitimden başlamak üzere, eğitim durumu, yaş çalışma durumu, medeni durumu, uzun süre yaşadığı vb. birçok faktörler etkilemektedir. Aynı zamanda erkek cinsiyette olma, geleneksel aile yapısı, gelirin düşüklüğü ve aile içi şiddet gibi değişkenlerden olumsuz etkilendiği belirlenmiştir (Özcan, 2012; Şanlı ve diğerleri, 2018).

2.4. Şiddetin Kadının Üzerindeki Olumsuz Sonuçları

Şiddetin türlerinden en net ayırt edileni fiziksel şiddettir. Dolayısıyla fiziksel şiddet sonuçları daha somut olarak ortaya çıkmaktadır. Bunlar yaralanma, kırıklar, morarmalar, çürükler hatta cinayet bile olabilir. Fiziksel şiddete bağlı yada diğer şiddet türlerine bağlı olarak daha soyut belirtiler de gözlemlenebilir. Bunlar ise psikolojik sorunlar, sinirlilik, adet düzensizlikleri, yaşam zevk almama, depresyondur. Daha kötüsü ise gebe kadının şiddet mağduru olmasıdır. Gebe kadındaki olumsuz sonuçlar ise şiddet durumuna göre fetüsün sağlığının bozulmasıhattafetal ölümlere kadar yol açabilmektedir. Bu durum bir halk sağlığı sorunu ve insan hakları ihlalidir. Gebelikte şiddet gören kadınlarda fetüsde ve yenidoğanda uzun süreli olumsuz sonuçların olduğu bildirilmiştir (Öztürk ve diğerleri, 2016).

Kadına uygulanan her şiddet topluma uygulanmış olarak görülebilir. Toplumun yarısını kadınlar oluşturmakta diğer yarısı da kadınlar yetiştirmektedir. Kadının sağlığının bozulması, evdeki çocuğunu, annesini, eşini, arkadaşını etrafında her kim var ise etkileyecektir. Dolaylı olarak toplumun sağlığını derinden etkileyen sonuçlar ortaya çıkmaktadır. Evde şiddet gören bir çocuk ileride çözüme ulaştıramadığı sorunlar karşısında yine şiddete başvuracaktır. Yine şiddete uğrayan kadın sosyal hayatında verimliliğinin düşmesi, kendini toplumsal uzaklaştırma, odaklanamama vb. sorunlarla ile karşı karşıya gelecektir. Kendini soyutlayan kadın birçok siyasal ekonomik sosyal haklarından mahrum kalmaktadır (Canto ve diğerleri., 2021; Öztürk ve diğerleri, 2016).

Şiddete maruz kalan kadınlarda yüksek oranda depresyon, stres, tetikte olma, güvensizlik, alkol alma, uyku bozukluğu, kaygı, psikolojik rahatsızlıklar ve intihara meyilli olma gibi rahatsızlıklar görülebilmektedir. Genelde kadınlar gördüğü şiddeti çeşitli nedenlerden dolayı saklamaktadır. Ruhsal ve fiziksel travmalar yaşayan kadın bunu kendi içinde çözmeye çalışmakta ve kendini toplumsal soyutlamaktadır. Böylece kendinde oluşan fiziksel izleri ruhsal izleri saklamaya çalışır (Çalışkan ve Çevik, 2018; Öztürk ve diğerleri, 2016).

2.4.1. Kadına Yönelik Şiddeti En Aza İndirmek İçin Püf Noktaları

- Kadına yönelik şiddeti yok etmek için öncelikle kadın ve erkek arasındaki eşitsizliğin ortadan kaldırılması gerekmektedir.
- Kadına yönelik olan politikalar, eğitimler, yasalar ve iyileştirmeler desteklenmelidir.
- Kadına yönelik şiddeti en aza indirmek için toplumsal kurumlar iş birliği yapmalıdır.
- Kadına yönelik şiddet ile ilgili çeşitli yerlerde eğitimler düzenlenmeli, broşürler hazırlanmalı, görsel ve yazılı medyalarda programlara yer verilmelidir.
- Şiddet mağduru kadınların nereye başvuracakları bilmesi için farkındalık oluşturulmalı,
- Ders kitaplarında kadına yönelik şiddet ve toplumsal cinsiyet ayrımcılığı konusunda bilgilerin verilmelidir ve toplumsal cinsiyet rollerini ve kadına yönelik şiddeti pekiştiren unsurların kitaplardan çıkarılmalıdır.
- Kadınların olduğu kadar erkeklerin de bu konuda eğitim düzeyi yükseltilmelidir.
- Toplumsal cinsiyet algısını ortadan kaldıracı ve kadına yönelik şiddeti önleyici eğitimler verilmelidir.
- Kadın istihdam oranları artırılmalı politika olarak kadınların iş kurması desteklenmeli, kredi imkanları sunulmalıdır.
- Yazılı ve görsel basında sokaklardaki afişlerde olumlu kadın imajı çizilmeli kadınlar desteklenmelidir.
- Kadınlar ile iç içe çalışan meslek gruplarından olan ebe ve hemşireler şiddet ile ilgili yönetmelikleri çok iyi bilmeli ve kadınları yönlendirebilmelidir.
- Kadınların girişimciliği özendirilip desteklemeli gerekli danışmanlıklar verilerek

kadınların iş hayatına katılımı sağlanmalıdır (Akkaş & Uyanık, 2016; Çetilkol Petek, 2019; Delage ve Perrier, 2020; Rusnakova ve Huskova, 2019).

2.5. Kadına Yönelik Aile İçi Şiddette Ebenin Rolü

Ebelik mesleği en eski üç mesleklerden birisidir. Aynı zamanda ailenin en özel anlarını şahit oldukları gibi aile ebesi ile her şeyi paylaşmakta ve sırdaşları olmaktadır. Dolayısıyla ebe şiddeti önlemede ya da yönetmekte önemli bir kilit noktasıdır. Bu noktada ebelerin rol ve sorumlulukları vardır. Dolayısıyla ebeler kadına şiddet belirtileri iyi bilmeli, kişileri eleştirmemeli ve suçlayıcı tutumdan kaçınmalıdır. Bunun için ebe kadından yeterli ve doğru bilgi toplamalıdır. Şiddet nedeni ile başvuran veya başvurmayan kadın çeşitli nedenlerden dolayı kendini savunamaz bu durumda ebe devreye girerek kadına destek olmalıdır. Bununla birlikte ebe kadınlara daha iyi destek verebilmek için hizmet içi eğitimlere katılmalıdır. Ebe gerektiğinde kadını eğitmeli, şiddet durumlarında nerelere başvurabileceklerini öğretmekle şiddetin azaltılmasında güçlü bir etki oluşturabilirler. Ebenin rol ve sorumlulukları arasında şiddetin belirlenmesinde, tıbbi tedavi ve bakımın planlanmasının oluşturulmasında kayıtların tutulması ve gerekli disiplinlere sevk edilmesi gelmektedir. Ebenin birincil hedefi kadına yönelik şiddetin oluşmasını önleyebilmek amaçlı önlemler almak amacıyla sağlık eğitimleri vermeli, öfke kontrolüne yönelik danışmanlık yapmalı ve güvenlik planı oluşturmalıdır. İkincil hedefi ise korumaya yönelik erken müdahale etmeli ve şiddetin durdurulmasına yönelik girişimlerde bulunulmalıdır. Üçüncül hedef olarak ise şiddet mağduru kadına danışmanlık yaparak rehabilitasyon sürecini hızlandırmalıdır. Ebe her zaman kadına karşı nazik, anlayışlı ve kibar olmalıdır. Aksi takdirde şiddet mağduru kadın durumu saklayacaktır. Şiddet mağduru kadın durumdan dolayı kendini suçlamaktadır. Dolayısıyla şiddet mağduru kadının psikolojik destek görmesi gerekmektedir. Ebe kadını bu konuda destek olup yönlendirmelidir (Çetilkol Petek, 2019; Meyer ve diğerleri, 2020).

Özellikle birinci basamak sağlık kuruluşlarında çalışan ebeler şiddetin erken tanısını koyabileceklerdir. Bu nedenle sağlık kuruluşları kadın sığınma evleri ve diğer sivil toplum kuruluşları ile işbirliği içinde olmaları ve bu kuruluşların deneyimlerinden faydalanmaları gerekmektedir. Ebeler şiddet mağduru kadınların fiziksel ve mental sağlığını yükseltmek için stratejiler planlamalıdır. Bu planların içerisinde ebelik bakımı, katılımcı rehberler ve kriz müdahaleleri yer almalıdır. Ebe her zaman kadının kendini ifade etmesine imkanvermelidir (Özcan ve Kırca, 2017).

Bir ebe tüm bunları başarılı bir şekilde yapabilmesi için ebelik eğitimlerinde toplumsal cinsiyet bakış açısı eğitim planı ve programları entegre edilmelidir. Ebeler örgün eğitiminden sonra şiddet ile ilgili hizmet içi eğitimlere katılmalıdır. Ebe hizmet verdiği toplumun kültürel özelliklerini bilmeli ve dikkate almalıdır. Kültürel faktörlerden etkilenen kadına yönelik şiddete yaklaşımda; ebelerin bireylerin kültürel değerlerine göre bakım vermesi bakımın kalitesini artıracaktır. Ebeler kadına yönelik toplumsal cinsiyete dayalı şiddete yönelik bireyleri, aileleri ve toplumu eğitim yoluyla bilgilendiren çalışmalara katkıda bulunmalıdır. Ebe toplumsal cinsiyet ayrımcılığın ve temel nedenlerinin farkında olmalıdır. Her zamana savunucu rolünü üstlenmeli ve sektörler arası iş birliği yapabilmelidir. Karşılaştığı sorunları pratik zekası ile çözebilmelidir (Çetilkol Petek, 2019; Bükeçik ve, Özkan 2018; Yalçın, 2018).

3. GEREÇ VE YÖNTEM

3.1. Gereç

3.1.1. Araştırmanın Yapıldığı Yer ve Özellikleri

Araştırma, Siirt iline bağlı Eruh ilçe merkezinde bulunan Eruh Devlet Hastanesi ve Eruh Aile Sağlığı Merkezinde yapıldı. Eruh Devlet Hastanesi; toplam 30 yatak kapasitesinde ve toplamda 200 sağlık personeli ile hizmet vermektedir. Hastanede iki adet aile hekimi, birer adet kadın hastalıkları, çocuk sağlığı ve hastalıkları ve iç hastalıkları uzmanı, diyetisyen, diş hekimi ve yedi adet pratisyen hekim görev yapmaktadır. Hastanenin aktif çalışmakta olan ameliyathanesi bulunmamaktadır. Bu nedenle sezaryen, primipar ve riskli doğumlar için kadınlar Siirt Devlet Hastanesine sevk edilmektedir. Araştırma verileri, Eruh Devlet Hastanesinde kadın sirkülasyonunun fazla olduğu poliklinik bölümünde, masa ve sandalyesi bulunan boş bir odada, tektek içeriye alınan kadınlarla görüşme yapılarak zaman baskısına maruz kalmadan veriler toplandı. Covid-19 salgını nedeniyle çalışma boyunca camlar açık kalarak hava sirkülasyonu sağlandı. Günlük olarak odanın temizliği yapıldı. Eruh Aile sağlığı merkezine başvuran kadınların işlemleri bittikten sonra yine aynı şartlarda hazırlanan odada araştırma verileri toplandı.

3.1.2. Araştırmanın Zamanı

Araştırma Şubat 2021-Mayıs 2021 tarihleri arasında gerçekleştirildi ve araştırma ile ilgili yapılan işlemlerin zaman çizelgesi Tablo 1’de gösterildi.

Tablo 1. Araştırma zamanı

Araştırma konusunun seçimi	Aralık 2019
Tez önerisinin hazırlanması	Nisan 2020
Tanıtıcı bilgi formunun oluşturulması	Eylül 2020
Etik Kurulizninin alınması	Aralık 2020
Siirt İl Sağlık Müdürlüğü’nden kurum izninin alınması	Şubat 2021
Araştırma verilerinin toplanması	Şubat-Mayıs 2021
Araştırma verilerinin analizi ve değerlendirilmesi	Mayıs 2021
Tez raporunun yazılması	Mayıs-Haziran 2021
Etik Kurul sonuç raporunun alınması	Haziran 2021

3.1.3. Veri Toplama Araçları

Araştırma verilerinin toplanmasında; “Tanıtıcı Bilgi Formu”, “Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutum Ölçeği ve “Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği” kullanıldı.

3.1.3.1. Tanıtıcı Bilgi Formu (Ek 1)

Tanıtıcı Bilgi Formu, araştırmacı tarafından literatürden yararlanılarak hazırlandı (Birkan ve ark. 2016;Dündar ve ark 2017; Erdal ve Seda, 2019;Yalçın, 2018). Kadınların sosyo-demografik özellikleri ve şiddete maruziyet durumlarına ilişkin özelliklerini sorgulayan iki grup sorudan oluşmaktadır. Tanıtıcı Bilgi Formunun geliştirilmesi, kapsam ve görünüm geçerliğinin sağlanması için kadın sağlığı ve hastalıkları hemşireliği alanında uzman 3 öğretim üyesinden uzman görüşleri alındı ve yapılan öneriler doğrultusunda düzenlenerek son şekli verildi. Tanıtıcı Bilgi Formu, yüz yüze görüşme tekniği kullanılarak dolduruldu.

3.1.3.2. Toplumsal Cinsiyet Rollerı Tutum Ölçeği (Ek 2)

Zeyneloğlu ve Terzioğlu(2011) tarafından geliştirilen Toplumsal Cinsiyet Rollerı Tutum Ölçeği(TCRTÖ), bireylerin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarını belirlemeyi amaçlamaktadır.Ölçek,5’li likert tipinde olup 38 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğe uygulanan güvenirlik analizi sonucunda, ölçeğin Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısının 0,92 olduğu ve geçerlik analizi sonucunda ölçeğin 5 alt boyuttan oluştuğu ve yapı geçerliğini sağladığı görölmektedir. Ölçeğin alt boyutları “eşitlikçi cinsiyet rolü”, “kadın cinsiyet rolü”, “evlilikte cinsiyet rolü”, “geleneksel cinsiyet rolü”, “erkek cinsiyet rolü” olmak üzere beş alt boyuttan oluşmaktadır.Ölçekte toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin eşitlikçi tutum cümleleri; Kesinlikle katılmıyorum=1, Kısmen katılmıyorum=2, Kararsızım=3, Kısmen katılıyorum=4, Kesinlikle katılıyorum=5 puan alacak şekilde puanlanmaktadır.Ölçekten alınabilecek en yüksek puan= 190, en düşük puan= 38’dir. Ölçekten alınan yüksek puanlar, katılımcının toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin “eşitlikçi tutuma” sahip olduğunu, düşük puanlar ise, “geleneksel tutuma” sahip olduğunu göstermektedir. Toplumsal Cinsiyet Rollerı Tutum Ölçeğibireylerin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarını değerlendirmek için düzenlenen kendi kendini bildirim tarzında bir değerlendirme aracıdır.Yapılan bu araştırmada, ölçeğin Cronbach Alfa Güvenirlik Katsayısı 0,824’tür.

3.1.3.3.Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği (Ek 3)

Altınova ve Duyan (2013) tarafından geliştirilen Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği(TCAÖ), bireylerin değişik alanlara ilişkin toplumsal cinsiyet rollerini nasıl algıladıklarınıölçmeyiamaçlamaktadır.Ölçek, 5’li likert tipinde olup25 maddeden oluşmaktadır.Ölçeğeuygulanan güvenirlik analizi sonucunda, ölçeğin Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısının 0,872 olduğu ve geçerlik analizi sonucundaölçeğin tek boyuttan oluştuğu ve yapı geçerliğini sağladığı görölmektedir. Ölçekte, katılımcıların toplumsal cinsiyet algısına yönelik cümleleri; kesinlikle katılmıyorum=1, Kısmen katılmıyorum=2, Kararsızım=3, Kısmen katılıyorum=4, Kesinlikle katılıyorum=5 puan alacak şekilde puanlanmaktadır. Maddelerin 10’u olumlu, 15’i olumsuz olarak yazılan ölçekte 2, 4, 6, 9, 10, 12, 15, 16, 17,18, 19, 20, 21, 24 ve 25. maddeler olumsuz olup tersten hesaplanmaktadır. Buna göre ölçekten alınabilecek en yüksek puan=125, en düşük puan= 25 olup; ölçekten alınan puanlar yükseldikçe toplumsal cinsiyet algısının olumlu olduğunu ifade

etmektedir. Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği yetişkin insanların toplumsal cinsiyet rol ve algılarını değerlendirmek için düzenlenen kendi kendini bildirim tarzında bir değerlendirme aracıdır. Yapılan bu araştırmaya göre ise, ölçeğin Cronbach Alfa Güvenirlilik Katsayısı 0,816'dır.

3.2. Yöntem

3.2.1. Araştırmanın Şekli

Bu araştırma analitik-kesitsel tipte bir çalışmadır.

3.2.2. Araştırmanın Evreni

Araştırmanın evrenini, Siirt'in Eruh ilçe merkezinde yaşayan 15-49 yaş grubundaki 2415 kadın oluşturmaktadır

3.2.3. Araştırmanın Örneklem Hacmi

Araştırmanın örneklemini, Eruh Devlet Hastanesi ve Eruh Aile Sağlığı Merkezine gelen kadınlardan oluşmaktadır. Araştırmanın örneklem hacmi, evreni bilinen örnekleme formülü ($n = \frac{Nt^2p.q}{d^2(N-1) + t^2p.q}$) kullanılarak hesaplandı. Buna göre; $N=2415$, $p=0,10$ (İvit ve ark, 2008), $q(1-p)=0,90$, $t=1,96$, $d_1=0,05$ alındığında araştırmada örnekleme alınacak birey sayısı $n=332$ ve %30 olası vaka kayıpları $n=99$ olarak alındığında araştırmanın örneklemini tabakalı örnekleme yöntemi kullanılarak Eruh Devlet Hastanesi ve Eruh Aile Sağlığı Merkezinden seçilen $n=431$ kadın oluşturdu. Veri toplama aşaması bittikten sonra 95 katılımcının verilerinin eksik görüldüğünden çalışma dışı bırakılarak araştırma 336 kadın ile tamamlandı. Örneklem hacminin belirlenmesinde olasılıksız (convenient sample) örnekleme yöntemi kullanıldı.

3.2.4. Araştırmaya Dahil Etme ve Dahil Etmeme Kriterleri

Araştırmaya Dahil Etme Kriterleri:

- Türkçe konuşabilen ve anlayabilen,
- 15-49 yaş aralığında olan,
- Siirt'in Eruh ilçesinde ikametgah eden kadınlar araştırmaya dahil edildi.

Araştırmaya Dahil Etmeme Kriterleri:

- Tanı konulmuş ruhsal problemi olan,
- İletişim kurmada problemi olan kadınlar araştırmaya dahil edilmedi.

Araştırmadan Çıkarılma Kriterleri

- Veri toplama formunda eksik veri bulunan,
- Araştırmanın herhangi bir aşamasında araştırmadan çıkmak isteyenler kadınlar araştırmadan çıkarıldı.

3.2.5. Ön Uygulama

Tanıtıcı Bilgi Formundaki soruların anlaşılabilirliği ve kullanılabilirliğini geliştirmek amacı ile araştırma öncesi Siirt/Eruh İlçesinde Eruh Devlet Hastanesi ve Eruh Merkez Aile Sağlığı merkezinde 15-49 yaş arası 10 kadın ile yüz yüze görüşülerek ön uygulama yapıldı. Ön uygulama sonucunda Tanıtıcı Bilgi Formunda, değişikliğe gerek olmadığı görüldü. Ön uygulama kapsamına alınan kadınlar araştırma örneklemine dahil edilmedi.

3.2.6. Araştırma Verilerinin Toplanması

Araştırmanın verileri, araştırmacı tarafından haftada beş gün ve günde 8 saat kuruma gidilerek toplandı. Araştırmaya dahil etme kriterleri göz önünde bulundurularak o gün devlet hastanesine yada aile sağlığı merkezine gelen kadınlardan belirlenerek araştırmaya dahil edildi. Araştırmaya dahil etme kriterine uyan ve araştırmayı katılmayı kabul eden kadınlara araştırmanın amacı ve süreci açıklanarak, rızası olan araştırmalardan yazılı onay yadasözlü onayı alındıktan sonra Bilgilendirilmiş Onam Formu verilerek (Ek 8) imzalatıldı.

Araştırmaya dahil edilme kriterlerine uyan kadınlarla Tanıtıcı Bilgi Formu araştırmacı tarafından yüz yüze görüşülerek dolduruldu. Tanıtıcı Bilgi Formunun uygulanması 4-5 dakika sürdü. Tanıtıcı Bilgi Formu doldurulduktan sonra TCRTÖ kadınlara açıklanarak yüz yüze görüşme yöntemi ile yaklaşık 7-8 dakikadadolduruldu. Daha sonra TCAÖkadınlara açıklandı ve yüz yüze görüşme yöntemi ile yaklaşık 20-25 dakika dolduruldu.

3.2.7. İstatistiksel Değerlendirme

Veriler IBM SPSS V23 ile analiz edildi. Normal dağılıma uygunluk basıklık ve çarpık değerleri ile incelendi. İkili gruplara göre normal dağılan verilerin karşılaştırılmasında Bağımsız iki örnek t testi ve normal dağılmayan veriler arasındaki ilişkinin incelenmesinde Mann-Whitney U testi kullanıldı. Üç ve üzeri gruplara göre normal dağılan verilerin karşılaştırılmasında Tek yönlü varyans analizi kullanıldı ve çoklu karşılaştırmalarda homojen olan veriler için Duncan, homojen olmayan veriler içinTahmane's T2 testleri kullanıldı. Üç ve üzeri gruplara göre normal dağılmayan verilerin karşılaştırılmasında Kruskal Wallis testi kullanıldı. Normal dağılmayan veriler arasındaki ilişkinin incelenmesinde Spearman'srhokorelasyon katsayısı kullanıldı. Analiz sonuçları nicel veriler için ortalama±s.sve ortalanca (minimum – maksimum) şeklinde ve kategorik veriler ise frekans (yüzde) olarak sunuldu. Önem düzeyi $p<0,050$ olarak alındı.

3.2.8. Araştırmanın Güçlükleri

Verilerin toplanması aşamasında kadınların zamanlarının kısıtlı olması veya kendilerini hasta hissetmesi nedeniyle zaman zaman görüşmenin kesintiye uğraması ve formların doldurulmasının uzaması araştırmanın yürütülmesinde güçlükler neden oldu.

Kadınların veri toplama formlarında yer alan soruları fazla bulmaları ve formlardaki soruları anlamakta güçlük yaşamaları, doldurma konusunda isteksiz olmaları nedeni ile Tanıtıcı Bilgi formunun yanı sıraToplumsal Cinsiyet Rollerini Tutumu Ölçeği ve Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği formlarının kendini bildirim yöntemi ile doldurulması gerekirken yüz yüze görüşme tekniği ile doldurulması araştırmanın bir diğer güçlüğünü oluşturmaktadır.

3.2.9. Araştırmanın Etik Yönu

Araştırma konu, içerik ve yöntem bakımından Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Ebelik Anabilim Dalı tarafından uygun bulunarak onaylandıktan sonra araştırmanın yapılabilmesi için;

- Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakóltesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurul izni (Ek 4),
- Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu onayı,
- Siirt İl Sağlık Müdürlüğü’nden kurum izni (Ek 6),
- Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakóltesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu’ndan sonuç raporu alındı (Ek 5).

4. BULGULAR

Araştırma verilerinin analizi sonucunda elde edilen bulgular; frekans tabloları ve karşılaştırma tabloları olmak üzere iki grupta sunuldu.

1. Frekans tabloları bölümünde;

- Kadınların sosyo-demografik özelliklerinin dağılımı (n= 336),
- Kadınların şiddete maruziyetine yönelik özelliklerinin dağılımı (n= 336)
- Kadınların TCRTÖ toplam ve alt boyutları ve TCAÖ toplam puan ortalamalarının dağılımı yer almaktadır.

2. Karşılaştırma tabloları bölümünde ise;

- Kadınların sosyo-demografik özelliklerine göre TCRTÖ toplam ve alt boyutları ve TCAÖ toplam puan ortalamalarının karşılaştırılması
- Kadınların eşlerinin sosyo-demografik özelliklerine göre TCRTÖ toplamve alt boyutları ve TCAÖ toplam puan ortalamalarının karşılaştırılması
- Kadınların şiddete maruz kalma durumuna göre TCRTÖ toplam ve alt boyutları ve TCAÖ toplam puan ortalamalarının karşılaştırılması
- Kadınların şiddete maruziyetine yönelik özelliklerine göre TCRTÖ toplam ve alt boyutları ve TCAÖ toplam puan ortalamalarının karşılaştırılması
- Kadınların yaş, evlenme yaşı ve eşin yaşı ile TCRTÖ toplam ve alt boyutları ve TCAÖ toplam puanları arasındaki ilişkinin incelenmesi
- Kadınların yaş gruplarına göre TCRTÖ toplam ve alt boyutları ve TCAÖ toplam puanlarının karşılaştırılması
- TCRTÖ toplamve alt boyutları ve TCAÖ toplam puanları arasındaki ilişkinin incelenmesi yer almaktadır.
- Kadınların şiddete maruz kalma durumu ile TCRTÖ toplam ve alt boyutları ve TCAÖ toplam puan ortalamaları arasındaki ilişkinin incelenmesi

4.1. Frekans Tabloları

4.1.1. Kadınların Sosyo-Demografik Özellikleri

Tablo 2.Kadınların sosyo-demografik özelliklerinin dağılımı (n= 336)

Sosyo-demografik özellikler	n	%
Yaş	15-17	7,44
	18-35	74,11
	36-49	18,45
	Ort.±ss=28,2±8,4	Ortanca=27 Min-Maks=15-49
Öğrenim durumu	Okur-yazar değil	18,2
	İlk okul mezunu	20,2
	Ortaokul mezunu	17,3
	Lise	26,8
	Üniversite ve üstü	17,6
Çalışma durumu	Hayır (Ev hanımı)	85,4
	Evet	14,6
	Evli	65,2
Medeni durum	Bekar	33,3
	Diğer	1,5
Evlenme Yaşı (n= 219)	12-17	34,25
	18-37	65,75
Eşinin yaşı (n= 217)	Ort.±ss19,4±4,1	Ortanca=18 Min-Maks=12-37
	22-25	10,59
	26-45	71,43
	46-65	17,98
	Ort.±ss36,3±9,4	Ortanca=34 Min-Maks=22-65
Eşinin eğitim durumu	Okur-yazar değil	11,9
	İlk okul mezunu	16,4
	Ortaokul mezunu	19,2
	Lise	32,0
	Üniversite ve üstü	20,5
Eşinin çalışma durumu	Hayır	29,1
	Evet	70,9

Tablo 2.Kadınların sosyo-demografik özelliklerinin dağılımı (n= 336)(devamı)

Sosyo-demografik özellikler		n	%
Ailenin aylık gelir durumu	Gelir giderden düşük	160	47,6
	Gelir gidere denk	142	42,3
	Gelir giderden fazla	34	10,1
Sağlık güvencesi	Hayır	146	43,5
	Evet	190	56,5
Aile tipi	Çekirdek aile	216	64,3
	Geniş aile	120	35,7

Ort., Ortalama; ss, standart sapma; Min-Maks, Minimum-Maksimum

Kadınların %74,11'i 18-35 yaş grubunda, %26,8'i lise mezunu, %85,4'ü çalışmamakta (ev hanımı), %65,2'sievli, %34,25'i 12-17 yaş grubunda evli, %47,6'sı gelirini giderinden düşük olduğunu belirtmekte, %56,5'i sosyal güvenceye sahip ve %64,3'ü çekirdek aileye sahiptir. Kadınların eşlerinin %71,43'ü 26-45 yaş grubunda, %32,0'si lise mezunu ve %70,9'u çalışmaktadır (Tablo 2).

Tablo 3.Kadınların şiddet maruziyetine yönelik özelliklerinin dağılımı (n= 336)

Şiddet maruziyetine yönelik özellikler		(n)	(%)
Şiddete maruz kalma durumu	Hayır	152	45,2
	Evet	184	54,8
Fiziksel şiddete maruz kalma durumu	Hayır	258	76,8
	Evet	78	23,2
Fiziksel şiddete maruz kalma sıklığı	Günde 1-3	4	5,1
	Haftada 1-3	9	11,4
	Ayda 1-3	14	17,7
	Yılda 1-3	52	65,8
Psikolojik şiddete maruz kalma	Hayır	181	53,9
	Evet	155	46,1
Psikolojik şiddete maruz kalma sıklığı	Günde 1-3	23	14,6
	Haftada 1-3	45	28,7
	Ayda 1-3	40	25,5
	Yılda 1-3	49	31,2
Cinsel şiddete maruz kalma	Hayır	324	96,4
	Evet	12	3,6
Cinsel şiddete maruz kalma sıklığı	Günde 1-3	2	13,3
	Haftada 1-3	2	13,3
	Ayda 1-3	2	13,3
	Yılda 1-3	9	60
Ekonomik şiddete maruz kalma	Hayır	231	68,8
	Evet	105	31,3

Tablo 3.Kadınların şiddete maruziyetine yönelik özelliklerinin dağılımı (n= 336)(devamı)

Şiddetemaruziyetinyönelik özellikler		(n)	(%)
Ekonomik şiddete maruz kalma sıklığı	Günde 1-3	11	10,4
	Haftada 1-3	37	34,9
	Ayda 1-3	24	22,6
	Yılda 1-3	34	32,1

Ort., Ortalama; ss, standart sapma; Min-Maks, Minimum-Maksimum

Tablo 3 incelendiğinde; kadınların %54,8'i şiddete maruz kalmakta ve bu kadınların %23,2'si fiziksel şiddete, %46,1'i psikolojik şiddete, %3,6'sı cinsel şiddete ve %31,3'ü ekonomik şiddete maruz kaldığını belirtti.

Tablo 4. Kadınların TCRTÖ toplam ve alt boyutları ve TCAÖ toplam puan ortalamalarının dağılımı

	Madde Sayısı	Ort.±ss	Ortanca	Min.	Maks.
Eşitlikçi Cinsiyet Rolü	8	35,3±4,7	36	9	40
Kadın Cinsiyet Rolü	8	21,6±5,0	21	8	36
Evlilikte Cinsiyet Rolü	8	28,5±5,5	29	8	40
Geleneksel Cinsiyet Rolü	8	22,1±6,9	22	8	40
Erkek Cinsiyet Rolü	6	22,2±5,6	23	6	30
TCRTÖ toplam puanı	38	129,7±18,2	131	68	170
TCAÖ toplam puanı	25	88,1±15,9	89	49	125

Ort., Ortalama; ss, standart sapma; Min., Minimum; Maks., Maksimum

Kadınların TCRTÖ toplam puan ortalaması 129,7±18,2, TCAÖ toplam puan ortalaması 88,1±15,9'dur. TCRTÖ'den alınan en yüksek puan 170 ve TCAÖ'den alınan en yüksek puan 125'dir (Tablo 4).

4.2. Karşılaştırma Tabloları

4.2.1. Kadınların ve Eşlerinin Sosyo-Demografik ve Şiddete Yönelik Özelliklerine Göre TCRTÖ Toplam ve Alt Boyutları Ve TCAÖ Toplam Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

Kadınların öğrenim durumuna göre, Kadın Cinsiyet Rolü ($p=0,003$), Evlilikte Cinsiyet Rolü ($p<0,001$), Geleneksel Cinsiyet Rolü ($p<0,001$), Erkek Cinsiyet Rolü ($p<0,001$) puanları ve TCRTÖ ($p<0,001$) ve TCAÖ ($p<0,001$) puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır (Tablo 5).

Kadınların çalışma durumuna göre, Eşitlikçi Cinsiyet Rolü puanları arasında fark yoktur ($p>0,05$). Kadınların çalışma durumuna göre; Kadın Cinsiyet Rolü ($p<0,001$), Evlilikte Cinsiyet Rolü ($p=0,010$), Geleneksel Cinsiyet Rolü ($p<0,001$) ve Erkek Cinsiyet Rolü ($p=0,010$) puanları ve TCRTÖ ($p<0,001$) ve TCAÖ ($p<0,001$) puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır (Tablo 5).

Kadınların medeni durumuna göre, Kadın Cinsiyet Rolü puanları arasında fark yoktur ($p>0,05$). Kadınların çalışma durumuna göre; Eşitlikçi Cinsiyet Rolü ($p=0,028$), Evlilikte

Cinsiyet Rolü ($p<0,001$), Geleneksel Cinsiyet Rolü ($p<0,001$) ve Erkek Cinsiyet Rolü ($p<0,001$) puanları ve TCRTÖ ($p<0,001$) TCAÖ ($p<0,001$) puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır (Tablo 5).

Kadınların sağlık güvencesine göre; Eşitlikçi Cinsiyet Rolü, Evlilikte Cinsiyet Rolü ve Geleneksel Cinsiyet Rolü puanları arasında fark yoktur ($p>0,05$). Kadınların sağlık güvencesine göre; Kadın Cinsiyet Rolü ($p=0,005$) ve Erkek Cinsiyet Rolü ($p=0,017$) puanları ve TCRTÖ ($p=0,010$) ve TCAÖ ($p=0,002$) puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır (Tablo 6). Kadınların aile tipine göre; Eşitlikçi Cinsiyet Rolü, Kadın Cinsiyet Rolü, Evlilikte Cinsiyet Rolü, Geleneksel Cinsiyet Rolü, Erkek Cinsiyet Rolü, TCRTÖ ve TCAÖ puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur ($p>0,05$), (Tablo 5).

Tablo 5. Kadınların sosyo-demografik özelliklerine göre TCRTÖ toplam ve alt boyutları ve TCAÖ toplam puan ortalamalarının karşılaştırılması

Sosyo-demografik özellikler	Eşitlikçi Cinsiyet Rolü	Kadın Cinsiyet Rolü	Evlilikte Cinsiyet Rolü	Geleneksel Cinsiyet Rolü	Erkek Cinsiyet Rolü	TCRTÖ Toplam	TCAÖ Toplam
Öğrenim durumu							
Okur-yazar değil	35,8±4,2	21,0±5,2	26,1±6,2c	19,3±6,2a	20,3±6,6c	122,5±19,3c	81,7±15,5a
	36,0 (18,0-40,0)	20,0(10,0-32,0)	26,0(12,0-38,0)	19,0(8,0-39,0)	22,0(6,0-30,0)	125,0(68,0-160,0)	83,0(49,0-109,0)
İlk okul mezunu	35,7±3,7	20,3±4,8b	26,7±5,7c	19,0±5,2a	20,5±5,8c	122,2±15,1c	80,8±15,8ab
	36,0(27,0-40,0)	19,5(12,0-34,0)	28,0(8,0-36,0)	19,0 (8,0-34,0)	22,0(8,0-30,0)	124,0(78,0-147,0)	80,0(50,0-110,0)
Ortaokul mezunu	35,0±5,3	21,9±5,4b	28,3±4,7bc	21,1±7,2ab	21,3±5,6bc	127,7±17,9bc	86,0±14,7b
	36,0 (9,0-40,0)	21,5(8,0-36,0)	28,0(16,0-40,0)	21,5(8,0-38,0)	22,0(10,0-30,0)	131,5(86,0-161,0)	87,0(52,0-112,0)
Lise	35,0±4,9	21,4 ± 4,5b	29,7±4,4ab	23,1±6,1b	23,2±4,6b	132,4±14,4b	92,5±13,0c
	36,0(13,0-40,0)	22,0(11,0-3,0)	30,0(18,0-37,0)	24,0(9,0-39,0)	24,0(10,0-30,0)	132,0(90,0-170,0)	93,0(55,0-125,0)
Üniversite ve üstü	35,2±5,5	23,6±4,6a	31,5±5,2a	27,9±6,1c	25,7±4,0a	143,8±17,1a	98,6±13,9d
	36,0(16,0-40,0)	24,0(13,0-32,0)	32,0(15,0-38,0)	29,0(12,0-40,0)	27,0(13,0-30,0)	148,0(95,0-170,0)	101,0(61,0-121,0)
Test istatistiği	$\chi^2=0,983$	F=4,134	F=10,073	F=21,595	F=13,135	F=17,155	F=17,382
p	0,912	0,003	<0,001	<0,001	<0,001	<0,001	<0,001

Tablo 5. Kadınların sosyo-demografik özelliklerine göre TCRTÖ toplam ve alt boyutları ve TCAÖ toplam puan ortalamalarının karşılaştırılması
(Devamı)

Sosyo-demografik özellikler	Eşitlikçi Cinsiyet Rolü	Kadın Cinsiyet Rolü	Evlilikte Cinsiyet Rolü	Geleneksel Cinsiyet Rolü	Erkek Cinsiyet Rolü	TCRTÖ Toplam	TCAÖ Toplam
Çalışma durumu							
Hayır	35,4±4,5 36,0(9,0-40,0)	21,1±4,8 21,0(8,0-36,0)	28,2±5,5 29,0(8,0-40,0)	21,4±6,6 22,0(8,0-40,0)	21,9±5,7 23,0(6,0-30,0)	128,1±17,6 130,0(68,0-170,0)	86,4±15,4 88,0(49,0-125,0)
Evet	34,6±5,8 36,0(13,0-40,0)	24,2±4,9 24,0(13,0-32,0)	30,4±5,2 31,0(16,0-38,0)	26,0±7,2 28,0(11,0-37,0)	24,2±4,9 25,0(10,0-30,0)	139,5±19,0 144,0(102,0-166,0)	98,3±14,9 103,0(61,0-121,0)
Test istatistiği	U=6591,5	t=-4,165	t=-2,579	t=-4,506	t=-2,688	t=-4,157	t=-5,018
p	0,480	<0,001	0,010	<0,001	0,008	<0,001	<0,001
Medeni durum							
Evli	35,8±4,1 36,0(18,0-40,0)	21,4±5,1 21,0(8,0-34,0)	27,8±5,9 28,0(8,0-40,0)	20,5±6,6 21,0(8,0-40,0)	21,5±5,8 22,0(6,0-30,0)	127,0±18,8 128,0(68,0-170,0)	85,1±15,7 87,0(49,0-121,0)
Bekar	34,5±5,3 36,0(9,0-40,0)	21,9±4,7 22,0(12,0-36,0)	30,0±4,4 30,5(15,0-38,0)	25,2±6,3 25,0(10,0-38,0)	23,8±5,0 25,0(8,0-30,0)	135,3±15,4 135,0(95,0-166,0)	94,3±14,2 95,0(51,0-125,0)
Test istatistiği	U=10471,5	t=-0,882	t=-3,859	t=-6,129	t=-3,719	t=-4,328	t=-5,163
p	0,028	0,378	<0,001	<0,001	<0,001	<0,001	<0,001

F, Varyans analizi test istatistiği; χ^2 , Kruskal Wallis test istatistiği; t, Bağımsız iki örnek t test istatistiği; U, Mann-Whitney U test istatistiği; a-c, Aynı harfe sahip gruplar arasında fark yoktur; ortalama± ss; ortanca (minimum – maksimum)

Tablo 5.Kadınların sosyo-demografik özelliklerine göre TCRTÖ toplam ve alt boyutları ve TCAÖ toplam puan ortalamalarının karşılaştırılması
(Devam)

Sosyo-demografik özellikler	Eşitlikçi Cinsiyet Rolü	Kadın Cinsiyet Rolü	Evlilikte Cinsiyet Rolü	Geleneksel Cinsiyet Rolü	Erkek Cinsiyet Rolü	TCRTÖ Toplam	TCAÖ Toplam
Ailenin aylık gelir durumu							
Gelir giderden düşük	36,1±4,1	21,0±4,7	28,2±5,9	21,2±6,5	21,7±5,7	128,1±18,1	86,3±16,2
	36,5(18,0-40,0)b	20,0(10,0-34,0)	29,0(8,0-40,0)	21,0(8,0-39,0)	23,0(6,0-30,0)	128,0(68,0-162,0)	88,0(50,0-125,0)
Gelir gidere denk	34,5±5,5	21,9±5,1	28,6±5,1	22,7±7,2	22,6±5,6	130,4±18,1	89,1±15,4
	36,0(9,0-40,0)a	22,0(8,0-36,0)	29,0(16,0-38,0)	23,0(8,0-40,0)	23,0(8,0-30,0)	130,0(86,0-170,0)	91,0(49,0-121,0)
Gelir giderden fazla	35,2±3,8	22,8±5,2	29,8±5,5	23,6±6,3	23,1±5,4	134,6±18,4	92,5±15,5
	36,0(26,0-40,0)ab	22,5(11,0-32,0)	31,0(17,0-37,0)	24,0(8,0-35,0)	23,0(10,0-30,0)	136,5(88,0-166,0)	94,5(56,0-117,0)
Test istatistiği	$\chi^2=7,280$	F=2,563	F=1,273	F=2,945	F=1,478	F=1,971	F=2,659
p	0,026	0,079	0,281	0,054	0,230	0,141	0,071
Sağlık güvencesi							
Hayır	35,4±4,9	20,7±4,9	28,0±5,7	21,3±6,8	21,4±5,6	126,8±17,8	85,1±14,8
	36,0(9,0-40,0)	20,0(8,0-36,0)	29,0(12,0-40,0)	21,0 (8,0-39,0)	22,0(6,0-30,0)	128,0(68,0-170,0)	86,0(50,0-114,0)
Evet	35,2±4,6	22,2±4,9	28,9±5,4	22,7±6,9	22,9±5,6	131,9±18,2	90,4±16,3
	36,0(13,0-40,0)	22,0(11,0-34,0)	30,0(8,0-38,0)	23,0(8,0-40,0)	24,0(8,0-30,0)	132,0(78,0-170,0)	92,0(49,0-125,0)
Test istatistiği	U=13329,5	t=-2,816	t=-1,459	t=-1,858	t=-2,409	t=-2,576	t=-3,102
p	0,537	0,005	0,146	0,064	0,017	0,010	0,002

Tablo 5. Kadınların sosyo-demografik özelliklerine göre TCRTÖ toplam ve alt boyutları ve TCAÖ toplam puan ortalamalarının karşılaştırılması
(Devam)

Sosyo-demografik özellikler	Eşitlikçi Cinsiyet Rolü	Kadın Cinsiyet Rolü	Evlilikte Cinsiyet Rolü	Geleneksel Cinsiyet Rolü	Erkek Cinsiyet Rolü	TCRTÖ Toplam	TCAÖ Toplam
Aile tipi							
Çekirdek aile	35,5±4,9	21,6±5,1	28,7±5,6	22,3±7,1	22,6±5,5	130,8±18,2	87,9±16,0
	36,0(9,0-40,0)	21,5(8,0-36,0)	30,0(8,0-40,0)	23,0(8,0-40,0)	23,5(10,0-30,0)	132,0(78,0-170,0)	89,0(50,0-125,0)
Geniş aile	35,0±4,4	21,4±4,7	28,1±5,4	21,6±6,5	21,7±6,0	127,8±18,0	88,5±15,7
	36,0(23,0-40,0)	21,0(10,0-34,0)	29,0(14,0-38,0)	22,0(8,0-37,0)	22,0(6,0-30,0)	129,5(68,0-166,0)	89,0(49,0-121,0)
Test istatistiği	U=11748,5	t=0,37	t=0,975	t=0,972	t=1,384	t=1,464	t=-0,354
p	0,152	0,712	0,330	0,332	0,167	0,144	0,723

F, Varyans analizi test istatistiği; χ^2 , Kruskal Wallis test istatistiği; t, Bağımsız iki örnek t test istatistiği; U, Mann-Whitney U test istatistiği; a-c, Aynı harfe sahip gruplar arasında fark yoktur; ortalama± ss; ortanca (minimum – maksimum)

Tablo 6. Kadınların eşlerinin sosyo-demografik özelliklerine göre TCRTÖ toplam ve alt boyutları ve TCAÖ toplam puan ortalamalarının karşılaştırılması

Sosyo-demografik özellikler	Eşitlikçi Cinsiyet Rolü	Kadın Cinsiyet Rolü	Evlilikte Cinsiyet Rolü	Geleneksel Cinsiyet Rolü	Erkek Cinsiyet Rolü	TCRTÖ Toplam	TCAÖ Toplam
Eşinin eğitim durumu							
Okur-yazar değil	35,5±4,9	20,2±4,0a	25,7±5,4a	18,7±7,0a	19,2±7,0a	119,3±18,9a	81,4±18,1a
	36,0(18,0-40,0)	18,5(16,0-30,0)	25,5(16,0-36,0)	17,0(8,0-39,0)	18,0(10,0-30,0)	113,0(93,0-158,0)	83,0(50,0-110,0)
İlk okul mezunu	36,1±3,8	19,8±5,2a	25,7±6,8a	19,1±6,4a	19,1±5,3a	119,8±17,8a	83,1±13,9a
	36,0(27,0-40,0)	20,0(12,0-34,0)	26,5(8,0-36,0)	17,5(8,0-33,0)	20,0(8,0-27,0)	123,0(78,0-152,0)	81,5(56,0-109,0)
Ortaokul mezunu	35,8±3,8	22,5±5,1b	27,6±5,5ab	19,2±6,3a	21,7±6,2ab	126,8±18,4a	82,6±15,4a
	35,5(24,0-40,0)	22,0(10,0-33,0)	28,0(16,0-40,0)	20,5(8,0-34,0)	23,0(9,0-30,0)	130,0(86,0-158,0)	82,5(50,0-112,0)
Lise	35,5±4,3	21,0±4,7ab	28,5±5,7b	20,8±5,7ab	21,8±5,4ab	127,6±17,2a	84,6±16,1a
	36,0(24,0-40,0)	21,5(10,0-34,0)	29,0(14,0-38,0)	21,0(8,0-34,0)	22,5(6,0-30,0)	126,5(68,0-159,0)	87,5(49,0-114,0)
Üniversite ve üstü	36,3±4,0	22,8±5,7b	29,8±5,4b	23,5±7,5b	23,8±4,8b	136,2±18,7b	92,0±13,9b
	37,0(23,0-40,0)	23,0(8,0-33,0)	31,0(16,0-37,0)	23,0(9,0-40,0)	25,0(13,0-30,0)	138,0(99,0-170,0)	93,0(61,0-121,0)
Test istatistiği	$\chi^2=1,126$	F=2,816	F=3,759	F=3,793	F=4,659	F=5,59	F=3,054
p	0,890	0,026	0,006	0,005	0,001	<0,001	0,018

Tablo 6. Kadınların eşlerinin sosyo-demografik özelliklerine göre TCRTÖ toplam ve alt boyutları ve TCAÖ toplam puan ortalamalarının karşılaştırılması (Devamı)

Sosyo-demografik özellikler	Eşitlikçi Cinsiyet Rolü	Kadın Cinsiyet Rolü	Evlilikte Cinsiyet Rolü	Geleneksel Cinsiyet Rolü	Erkek Cinsiyet Rolü	TCRTÖ Toplam	TCAÖ Toplam
Eşinin çalışma durumu							
Hayır	36,6±3,9	20,9±5,0	27,0±6,1	19,4±6,3	20,6±6,4	124,5±19,9	82,8±17,1
	38,0(26,0-40,0)	22,0(8,0-31,0)	28,0(14,0-38,0)	19,0(8,0-33,0)	22,0(6,0-30,0)	126,0(68,0-162,0)	83,0(50,0-121,0)
Evet	35,5±4,2	21,6±5,1	28,2±5,8	21,0±6,8	21,8±5,5	128,1±18,3	86,2±15,1
	36,0(18,0-40,0)	21,0(11,0-34,0)	29,0(8,0-40,0)	21,0(8,0-40,0)	22,0(10,0-30,0)	128,5(78,0-170,0)	88,0(49,0-114,0)
Test istatistiği	t=1,862	t=-0,951	t=-1,35	t=-1,632	t=-1,449	t=-1,296	t=-1,458
p	0,064	0,343	0,178	0,104	0,149	0,196	0,146

F, Varyans analizi test istatistiği; χ^2 , Kruskal Wallis test istatistiği; t, Bağımsız iki örnek t test istatistiği; U, Mann-Whitney U test istatistiği; a-c, Aynı harfe sahip gruplar arasında fark yoktur; ortalama± ss; ortanca (minimum – maksimum)

Kadınların eşlerinin çalışma durumuna göre;Eşitlikçi Cinsiyet Rolü, Kadın Cinsiyet Rolü, Evlilikte Cinsiyet Rolü, Geleneksel Cinsiyet Rolü, Erkek Cinsiyet Rolü, TCRTÖ ve TCAÖ puanları arasındaistatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur ($p>0,05$), (Tablo 6).

Tablo 7.Kadınların şiddete maruz kalma durumuna göre TCRTÖ toplam ve alt boyutları ve TCAÖ toplam puan ortalamalarının karşılaştırılması

Şiddete maruziyet	Eşitlikçi Cinsiyet Rolü	Kadın Cinsiyet Rolü	Evlilikte Cinsiyet Rolü	Geleneksel Cinsiyet Rolü	Erkek Cinsiyet Rolü	TCRTÖ Toplam	TCAÖ Toplam
Hayır	35±5,1 36(9-40)	22,1±4,4 22(10-36)	30±4,4 30(17-38)	24,2±5,9 24(11-39)	23,9±4,7 25(10-30)	135,3±15,1 136(95-170)	92,4±13,7 93(60-121)
Evet	35,6±4,4 36(13-40)	21,1±5,3 20(8-34)	27,3±6 28(8-40)	20,3±7,1 20(8-40)	20,8±6 22(6-30)	125,1±19,3 126(68-170)	84,5±16,7 85,5(49-125)
Test istatistiği	14807,00 ^U	12154,50 ^U	10297,00 ^U	9288,50 ^U	9668,50 ^U	t=5,40	t=5,40
p	0,349	0,039	<0,001	<0,001	<0,001	<0,001	<0,001

Ort., Ortalama; ss, standart sapma; Min-Maks, Minimum-Maksimum, t, Bağımsız iki örnek t test istatistiği; U, Mann-Whitney U test istatistiği

Kadınların şiddete maruz kalma durumuna göre; eşitlikçi cinsiyet rolüortanca değerleriarasındaistatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur ($p>0,05$). Kadınların şiddete maruz kalma durumuna göre; kadın cinsiyet rolü ortanca değerleri arasında ($p=0,039$), evlilikte cinsiyet rolü ortanca değerleri arasında ($p<0,001$), geleneksel cinsiyet rolü ortanca değerleri arasında ($p<0,001$), erkek cinsiyet rolü ortanca değerleri arasında ($p<0,001$) istatistiksel olarak fark vardır. Şiddete maruz kalmayan kadınların ortanca değeri 25 iken şiddete maruz kalanların ortanca değeri 22'dir (Tablo 7).

Kadınların şiddete maruz kalma durumuna göre TCRTÖ ortalama değerleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır ($p<0,001$). Şiddete maruz kalmayanların ortalama değeri 135,3±15,1iken şiddete maruz kalanların ortalama değeri 125,1±19,3'dir. Katılımcıların şiddete maruz kalma durumuna göre TCAÖ toplam puan ortancaları arasında istatistiksel olarak fark vardır ($p<0,001$). Şiddete maruz kalmayanların ortanca değeri 93 iken şiddete maruz kalanların ortanca değeri 85,5'tir (Tablo 7).

Tablo 8. Kadınların şiddete maruziyetine yönelik özelliklerine göre TCRTÖ toplam ve alt boyutları ve TCAÖ toplam puan ortalamalarının karşılaştırılması

Şiddete Maruziyet	Eşitlikçi Cinsiyet Rolü	Kadın Cinsiyet Rolü	Evlilikte Cinsiyet Rolü	Geleneksel Cinsiyet Rolü	Erkek Cinsiyet Rolü	TCRTÖ Toplam	TCAÖ Toplam
Fiziksel şiddete maruz kalma durumu							
Hayır	35,1±5,0 36,0(9,0-40,0)	22,1±4,7 22,0(10,0-36,0)	29,6±4,8 30,0(14,0-40,0)	23,5±6,5 23,0(8,0-40,0)	23,2±5,2 24,0(6,0-30,0)	133,4±16,5 134,0(68,0-170,0)	90,7±15,0 92,0(49,0-125,0)
Evet	36,1±3,9 36,0(18,0-40,0)	19,7±5,4 19,0(8,0-34,0)	25,1±6,3 25,5(8,0-38,0)	17,5±6,0 16,5(8,0-33,0)	19,1±6,0 19,0(8,0-30,0)	117,5±18,4 116,5(78,0-160,0)	79,5±15,6 77,5(50,0-112,0)
Test istatistiği	U=11185,5	t=3,898	t=5,784	t=7,277	t=5,461	t=7,286	t=5,734
p	0,132	<0,001	<0,001	<0,001	<0,001	<0,001	<0,001
Psikolojik şiddete maruz kalma							
Hayır	35,2±4,9 36,0(9,0-40,0)	21,7±4,7 22,0(8,0-36,0)	30,0±4,4 30,0(17,0-38,0)	24,1±6,1 24,0(11,0-40,0)	23,5±5,2 25,0(8,0-30,0)	134,5±15,5 135,0(95,0-170,0)	91,5±13,9 92,0(50,0-121,0)
Evet	35,5±4,6 36,0(13,0-40,0)	21,4±5,3 21,0(10,0-34,0)	26,8±6,1 28,0(8,0-40,0)	19,7±7,0 20,0(8,0-37,0)	20,8±5,8 22,0(6,0-30,0)	124,1±19,5 126,0(68,0-166,0)	84,1±17,1 84,0(49,0-125,0)
Test istatistiği	U=14432,5	t=0,501	t=5,567	t=6,125	t=4,396	t=5,324	t=4,288
p	0,646	0,617	<0,001	<0,001	<0,001	<0,001	<0,001

Tablo 8. Kadınların şiddete maruziyetine yönelik özelliklerine göre TCRTÖ toplam ve alt boyutları ve TCAÖ toplam puan ortalamalarının karşılaştırılması (Devamı)

ŞiddeteMaruziyet	Eşitlikçi Cinsiyet Rolü	Kadın Cinsiyet Rolü	Evlilikte Cinsiyet Rolü	Geleneksel Cinsiyet Rolü	Erkek Cinsiyet Rolü	TCRTÖ Toplam	TCAÖ Toplam
Cinsel şiddete maruz kalma							
Hayır	35,4±4,8 36,0(9,0-40,0)	21,6±5,0 21,0(8,0-36,0)	28,6±5,5 29,0(8,0-40,0)	22,2±6,9 22,0(8,0-40,0)	22,3±5,6 23,0(6,0-30,0)	130,0±18,0 131,0(68,0-170,0)	88,1±15,7 89,0(49,0-125,0)
Evet	34,6±3,8 36,0(27,0-40,0)	20,3±4,9 20,0(13,0-28,0)	26,6±5,5 27,0(18,0-35,0)	19,8±7,1 20,0(9,0-32,0)	21,7±6,6 23,5(10,0-30,0)	123,0±21,8 125,0(90,0-160,0)	87,8±19,6 89,0(55,0-115,0)
Test istatistiği	U=1623,0	t=0,871	t=1,245	t=1,151	t=0,356	t=1,305	t=0,081
p	0,328	0,384	0,214	0,251	0,722	0,193	0,936
Ekonomik şiddete maruz kalma							
Hayır	35,0±5,0 36,0(9,0-40,0)	22,3±4,8 22,0(10,0-36,0)	29,6±4,8 30,0(16,0-40,0)	23,5±6,1 23,0(9,0-39,0)	23,5±5,0 24,0(8,0-30,0)	134,0±15,5 134,0(95,0-170,0)	91,2±14,4 92,0(49,0-121,0)
Evet	36,0±4,1 36,0(18,0-40,0)	19,9±5,0 19,0(8,0-34,0)	26,1±6,2 26,0(8,0-38,0)	18,9±7,4 18,0(8,0-40,0)	19,5±6,1 20,0(6,0-30,0)	120,4±20,1 121,0(68,0-170,0)	81,2±16,9 81,0(50,0-125,0)
Test istatistiği	U=13585,5	t=4,248	t=5,269	t=5,608	t=5,82	t=6,136	t=5,261
p	0,075	<0,001	<0,001	<0,001	<0,001	<0,001	<0,001

F,Varyans analizi test istatistiği; χ^2 ,Kruskal Wallis test istatistiği;t,Bağımsız iki örnek t test istatistiği;U,Mann-Whitney U test istatistiği; a-c,aynıharfe sahip gruplar arasında fark yoktur;ortalama±ss; ortanca (minimum – maksimum)

Tablo 8 incelendiğinde, kadınların fiziksel şiddete maruz kalma durumuna göre, Eşitlikçi Cinsiyet Rolü puanları arasında fark yoktur ($p>0,05$). Kadınların fiziksel şiddete maruz kalma durumuna göre; Kadın Cinsiyet Rolü ($p<0,001$), Evlilikte Cinsiyet Rolü ($p<0,001$), Geleneksel Cinsiyet Rolü ($p<0,001$) ve Erkek Cinsiyet Rolü ($p<0,001$), TCRTÖ ($p<0,001$) ve TCAÖ ($p<0,001$) puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır.

Kadınların psikolojik şiddete maruz kalma durumuna göre; Eşitlikçi Cinsiyet Rolü ve Kadın Cinsiyet Rolü puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur ($p>0,05$), (Tablo 9). Kadınların psikolojik şiddete maruz kalma durumuna göre; Evlilikte Cinsiyet Rolü ($p<0,001$), Geleneksel Cinsiyet Rolü ($p<0,001$), Erkek Cinsiyet Rolü ($p<0,001$), TCRTÖ ($p<0,001$) ve TCAÖ ($p<0,001$) puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır (Tablo 8).

Kadınların cinsel şiddete maruz kalma durumuna göre; Eşitlikçi Cinsiyet Rolü, Kadın Cinsiyet Rolü, Evlilikte Cinsiyet Rolü, Geleneksel Cinsiyet Rolü, Erkek Cinsiyet Rolü, TCRTÖ ve TCAÖ puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur ($p>0,05$), (Tablo 8).

Kadınların ekonomik şiddete maruz kalma durumuna göre, Eşitlikçi Cinsiyet Rolü puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur ($p>0,05$), (Tablo 8). Kadınların ekonomik şiddete maruz kalma durumuna göre; Kadın Cinsiyet Rolü ($p<0,001$), Evlilikte Cinsiyet Rolü ($p<0,001$), Geleneksel Cinsiyet Rolü ($p<0,001$), Erkek Cinsiyet Rolü ($p<0,001$), TCRTÖ ($p<0,001$) ve TCAÖ ($p<0,001$) puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır (Tablo 8).

4.2.2. Kadınların TCRTÖ Toplam ve Alt Boyutları ve TCAÖ Toplam Puanları ile Yaş, Evlenme Yaşı, Eşin Yaşı ve TCRTÖ Toplam ve Alt Boyutları ve TCAÖ Toplam Puanları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Tablo 9. Kadınların yaş, evlenme yaşı ve eşin yaşı ile TCRTÖ toplam ve alt boyutları ve TCAÖ toplam puanları arasındaki ilişkinin incelenmesi

Yaş faktörü	Eşitlikçi Cinsiyet Rolü	Kadın Cinsiyet Rolü	Evlilikte Cinsiyet Rolü	Geleneksel Cinsiyet Rolü	Erkek Cinsiyet Rolü	TCRTÖ Toplam	TCAÖ Toplam
Yaş	r 0,012	-0,001	-0,115	-0,145	-0,004	-0,071	-0,082
	p 0,821	0,99	0,035	0,008	0,943	0,194	0,134
Evlenme yaşı	r 0,039	-0,024	0,097	0,066	0,015	0,055	0,032
	p 0,566	0,716	0,15	0,33	0,826	0,415	0,638
Eşin yaşı	r -0,144	0,081	-0,058	0,054	0,079	0,029	0,084
	p 0,034	0,234	0,393	0,426	0,245	0,671	0,214

r, Spearman'rsrho korelasyon katsayısı

Kadınların yaş ile Evlilikte Cinsiyet Rolü ve Geleneksel Cinsiyet Rolü alt boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı ve negatif yönlü çok zayıf bir ilişki vardır (sırasıyla p değerleri; 0,035, 0,008). Kadınların yaşı arttıkça Evlilikte Cinsiyet Rolü ve Geleneksel Cinsiyet Rolü puanları azalmaktadır (Tablo 9).

Kadınların eşinin yaşı ile Eşitlikçi Cinsiyet Rolü alt boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı ve negatif yönlü çok zayıf bir ilişki vardır (p=0,034). Kadınların eşlerinin yaşı arttıkça Eşitlikçi Cinsiyet Rolü puanı azalmaktadır (Tablo 9).

Kadınların evlenme yaşı ile TCRTÖ toplam ve alt boyutları ve TCAÖ toplam puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki yoktur (p>0,050), (Tablo 9).

Tablo 10. Kadınların yaş gruplarına göre TCRTÖ toplam ve alt boyutları ve TCAÖ toplam puanlarının karşılaştırılması

Yaş grupları	Eşitlikçi Cinsiyet Rolü	Kadın Cinsiyet Rolü	Evlilikte Cinsiyet Rolü	Geleneksel Cinsiyet Rolü	Erkek Cinsiyet Rolü	TCRTÖ Toplam	TCAÖ Toplam
15-17	34,6±5 36(23-40)	21,3±4,6 21(14-29)	29,2±4,5 30(19-36)	24,8±5,1 25(15-34)	23,3±5,3 24(10-30)	133,3±12,2 134(108-161)	90,9±15,3 92(63-125)
18-35	35,5±4,8 36(9-40)	21,5±5,1 21(8-36)	28,7±5,7 29(8-40)	21,9±7,2 22(8-40)	22±5,6 23(8-30)	129,6±18,9 130(78-170)	88,1±16,3 89(49-121)
36-49	35±4,3 36(18-40)	22±4,7 22(12-34)	27,7±5 28(14-36)	21,5±5,8 22(8-39)	22,6±5,9 23,5(6-30)	128,8±17,5 131(68-160)	87,1±14,5 89,5(52-109)
Test istatistiği	$\chi^2 = 2,178$	$\chi^2 = 0,519$	$\chi^2 = 3,254$	$\chi^2 = 5,680$	$\chi^2 = 1,890$	F=0,547	F=1,184
p	0,337	0,771	0,197	0,058	0,389	0,651	0,317

F, Varyans analizi test istatistiği; χ^2 , Kruskal Wallis test istatistiği; ortalama±ss; ortanca (minimum-maksimum)

Tablo 10 incelendiğinde, kadınların yaş gruplarına göre TCRTÖ toplam ve alt boyutları ve TCAÖ toplam puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur ($p > 0,050$).

Tablo 11. Kadınların TCRTÖ toplam ve alt boyutları ve TCAÖ toplam puanları arasındaki ilişkinin incelenmesi

Ölçekler ve alt boyutları		Eşitlikçi Cinsiyet Rolü	Kadın Cinsiyet Rolü	Evlilikte Cinsiyet Rolü	Geleneksel Cinsiyet Rolü	Erkek Cinsiyet Rolü	TCRTÖ Toplam
Kadın	r	-0,150					
Cinsiyet Rolü	p	0,006					
Evlilikte	r	0,110	0,280				
Cinsiyet Rolü	p	0,044	<0,001				
Geleneksel Cinsiyet Rolü	r	-0,063	0,365	0,596			
	p	0,249	<0,001	<0,001			
Erkek	r	0,151	0,243	0,429	0,538		
Cinsiyet Rolü	p	0,006	<0,001	<0,001	<0,001		
TCRTÖ	r	0,237	0,527	0,760	0,818	0,748	
Toplam	p	<0,001	<0,001	<0,001	<0,001	<0,001	
TCAÖ	r	0,142	0,251	0,497	0,574	0,541	0,618
Toplam	p	0,009	<0,001	<0,001	<0,001	<0,001	<0,001

r,Spearman'srho korelasyon katsayısı

Tablo 11 incelendiğinde, Kadın Cinsiyet Rolü ile Eşitlikçi Cinsiyet Rolü arasında istatistiksel olarak anlamlı negatif yönlü çok zayıf bir ilişki vardır ($r=-0,15$; $p=0,006$).

Kadınların Evlilikte Cinsiyet Rolü ile; Eşitlikçi Cinsiyet Rolü arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönlü çok zayıf ($r=0,11$; $p=0,044$) ve Kadın Cinsiyet Rolü arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif yönlü zayıf ($r=0,28$; $p<0,001$) bir ilişki vardır (Tablo 11).

Kadınların Geleneksel Cinsiyet Rolü ile; Kadın Cinsiyet Rolü arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönlü zayıf ($r=0,365$; $p<0,001$) ve Evlilikte Cinsiyet Rolü arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif yönlü orta şiddette ($r=0,596$; $p<0,001$) bir ilişki vardır (Tablo 11).

Kadınların Erkek Cinsiyet Rolü ile; Eşitlikçi Cinsiyet Rolü arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönlü çok zayıf ($r=0,151$; $p=0,006$), Kadın Cinsiyet Rolü arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönlü zayıf ($r=0,243$; $p<0,001$), Evlilikte Cinsiyet Rolü arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönlü orta şiddette ($r=0,429$; $p<0,001$) ve Geleneksel Cinsiyet Rolü arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif yönlü orta şiddette ($r=0,538$; $p<0,001$) bir ilişki vardır (Tablo 11).

Kadınların TCRTÖ ile; Eşitlikçi Cinsiyet Rolü arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif yönlü zayıf bir ilişki vardır ($r=0,237$; $p<0,001$). TCRTÖ ile Kadın Cinsiyet Rolü arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif yönlü orta şiddette bir ilişki vardır ($r=0,527$; $p<0,001$). TCRTÖ ile Evlilikte Cinsiyet Rolü arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif yönlü yüksek bir ilişki vardır ($r=0,760$; $p<0,001$). TCRTÖ ile Geleneksel Cinsiyet Rolü arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif yönlü çok yüksek bir ilişki vardır ($r=0,818$; $p<0,001$). TCRTÖ ile Erkek Cinsiyet Rolü arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif yönlü yüksek bir ilişki vardır ($r=0,748$; $p<0,001$), (Tablo 11).

Kadınların TCAÖ ile; Eşitlikçi Cinsiyet Rolü arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönlü çok zayıf ($r=0,142$; $p=0,009$, Kadın Cinsiyet Rolü arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönlü zayıf ($r=0,251$; $p<0,001$), Evlilikte Cinsiyet Rolü arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönlü orta şiddette ($r=0,497$; $p<0,001$), Geleneksel Cinsiyet Rolü arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif yönlü orta şiddette bir ilişki vardır ($r=0,574$; $p<0,001$). Erkek cinsiyet rolü arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif yönlü orta şiddette ($r=0,541$; $p<0,001$) bir ilişki vardır (Tablo 11).

Kadınların TCAÖ ile TCRTÖ arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif yönlü yüksek bir ilişki vardır ($r=0,618$; $p<0,001$), (Tablo 11).

Tablo 12. Kadınların şiddete maruz kalma durumu ile TCRTÖ toplam ve alt boyutları ve TCAÖ toplam puan ortalamaları arasındaki ilişkinin incelenmesi

Şiddete maruzkalma durumu		Eşitlikçi Cinsiyet Rolü	Kadın Cinsiyet Rolü	Evlilikte Cinsiyet Rolü	Geleneksel Cinsiyet Rolü	Erkek Cinsiyet Rolü	TCRTÖ
Hayır	Kadın Cinsiyet Rolü	r	-0,144				
		p	0,076				
	Evlilikte Cinsiyet Rolü	r	0,297	0,158			
		p	0,000	0,052			
	Geleneksel Cinsiyet Rolü	r	0,105	0,247	0,389		
		p	0,198	0,002	0,000		
	Erkek Cinsiyet Rolü	r	0,290	0,131	0,319	0,464	
		p	0,000	0,107	0,000	0,000	
	TCRTÖ Toplam	r	0,480	0,400	0,673	0,736	0,729
		p	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
	TCAÖ Toplam	r	0,245	0,209	0,446	0,488	0,361
		p	0,002	0,010	0,000	0,000	0,000

Tablo 12. Kadınların şiddete maruz kalma durumu ile TCRTÖ toplam ve alt boyutları ve TCAÖ toplam puan ortalamaları arasındaki ilişkinin incelenmesi (Devamı)

Şiddete maruzkalma durumu		Eşitlikçi Cinsiyet Rolü	Kadın Cinsiyet Rolü	Evlilikte Cinsiyet Rolü	Geleneksel Cinsiyet Rolü	Erkek Cinsiyet Rolü	TCRTÖ
Evet	Kadın Cinsiyet Rolü	r	-0,151				
		p	0,040				
	Evlilikte Cinsiyet Rolü	r	0,000	0,347			
		p	0,995	0,000			
	Geleneksel Cinsiyet Rolü	r	-0,179	0,430	0,689		
		p	0,015	0,000	0,000		
	Erkek Cinsiyet Rolü	r	0,057	0,302	0,443	0,531	
		p	0,445	0,000	0,000	0,000	
	TCRTÖ Toplam	r	0,095	0,613	0,802	0,839	0,720
		p	0,201	0,000	0,000	0,000	0,000
	TCAÖ Toplam	r	0,082	0,251	0,500	0,587	0,621
		p	0,269	0,001	0,000	0,000	0,000

r: Spearman's rho korelasyon katsayısı

Şiddete maruz kalmayan kadınların;

Evlilikte Cinsiyet Rolü ile Eşitlikçi Cinsiyet Rolü arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönlü zayıf bir ilişki vardır ($r=0,297$; $p<0,001$), (Tablo 12).

Geleneksel Cinsiyet Rolü ile; Kadın Cinsiyet Rolü arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönlü zayıf ($r=0,247$; $p=0,002$) ve Evlilikte Cinsiyet Rolü arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönlü zayıf bir ilişki vardır ($r=0,389$; $p<0,001$), (Tablo 12).

Erkek Cinsiyet Rolü ile; Eşitlikçi Cinsiyet Rolü arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönlü zayıf ($r=0,29$; $p<0,001$), Evlilikte Cinsiyet Rolü arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönlü zayıf ($r=0,319$; $p<0,001$) ve Geleneksel Cinsiyet Rolü arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönlü orta şiddette ($r=0,464$; $p<0,001$) bir ilişki vardır (Tablo 12).

TCRTÖ ile; Eşitlikçi Cinsiyet Rolü arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönlü orta şiddette ($r=0,48$; $p<0,001$), Kadın Cinsiyet Rolü arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönlü orta şiddette ($r=0,4$; $p<0,001$), Evlilikte Cinsiyet Rolü arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönlü yüksek ($r=0,673$; $p<0,001$), Geleneksel Cinsiyet Rolü arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif yönlü yüksek ($r=0,736$; $p<0,001$) ve Erkek Cinsiyet Rolü arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif yönlü yüksek ($r=0,729$; $p<0,001$) bir ilişki vardır (Tablo 12).

TCAÖ ile; Eşitlikçi Cinsiyet Rolü arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönlü zayıf ($r=0,245$; $p=0,002$), Kadın Cinsiyet Rolü arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönlü zayıf ($r=0,209$; $p=0,01$), Evlilikte Cinsiyet Rolü arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönlü orta şiddette ($r=0,446$; $p<0,001$), Geleneksel Cinsiyet Rolü arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönlü orta şiddette ($r=0,488$; $p<0,001$) ve Erkek Cinsiyet Rolü arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönlü zayıf ($r=0,361$; $p<0,001$) bir ilişki vardır (Tablo 12).

Şiddete maruz kalmayan kadınların TCAÖ Toplam ile TCRTÖ arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif yönlü orta şiddette bir ilişki vardır ($r=0,545$; $p<0,001$), (Tablo 12).

Şiddete maruz kalan kadınların;

Kadın Cinsiyet Rolü ile Eşitlikçi Cinsiyet Rolü arasında istatistiksel olarak anlamlı ve negatif yönlü çok zayıf bir ilişki vardır ($r=-0,151$; $p=0,04$), (Tablo 12).

Evlilikte Cinsiyet Rolü ile Kadın Cinsiyet Rolü arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönlü zayıf bir ilişki vardır ($r=0,347$; $p<0,001$), (Tablo 12).

Geleneksel Cinsiyet Rolü ile; Eşitlikçi Cinsiyet Rolü arasında istatistiksel olarak anlamlı ve negatif yönlü çok zayıf ($r=-0,179$; $p=0,015$), Kadın Cinsiyet Rolü arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönlü orta şiddette ($r=0,43$; $p<0,001$) ve Evlilikte Cinsiyet Rolü arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönlü yüksek ($r=0,689$; $p<0,001$) bir ilişki vardır (Tablo 12).

Erkek Cinsiyet Rolü ile; Kadın Cinsiyet Rolü arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönlü zayıf ($r=0,302$; $p<0,001$), Evlilikte Cinsiyet Rolü arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönlü orta şiddette ($r=0,443$; $p<0,001$) ve Geleneksel Cinsiyet Rolü arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönlü orta şiddette ($r=0,531$; $p<0,001$) bir ilişki vardır (Tablo 12).

TCRTÖ ile; Kadın Cinsiyet Rolü arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönlü yüksek ($r=0,613$; $p<0,001$), Evlilikte Cinsiyet Rolü arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönlü çok yüksek ($r=0,802$; $p<0,001$), Geleneksel Cinsiyet Rolü arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönlü çok yüksek ($r=0,839$; $p<0,001$) ve Erkek Cinsiyet Rolü arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönlü yüksek ($r=0,72$; $p<0,001$) bir ilişki vardır (Tablo 12).

TCAÖ ile; Kadın Cinsiyet Rolü arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönlü zayıf ($r=0,251$; $p=0,001$), Evlilikte Cinsiyet Rolü arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönlü orta şiddette ($r=0,5$; $p<0,001$), Geleneksel Cinsiyet Rolü arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönlü orta şiddette ($r=0,587$; $p<0,001$) ve Erkek Cinsiyet Rolü arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönlü yüksek ($r=0,621$; $p<0,001$) bir ilişki vardır (Tablo 12).

Şiddete maruz kalan kadınların TCAÖ ile TCRTÖ arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönlü yüksek bir ilişki vardır ($r=0,635$; $p<0,001$) (Tablo 12). Bu da kadınların TCAÖ ve TCRTÖ puanları yükseldikçe daha fazla şiddete maruz kaldığı anlamına gelmektedir.

5. TARTIŞMA

Bu çalışma kadınların şiddete maruziyetinde toplumsal cinsiyet rollerine yönelik tutum ile toplumsal cinsiyet algısı ilişkisini Siirt popülasyonunda incelemeyi amaçlamaktadır. Bu araştırma, kadınların şiddete maruz kalma durumunun, şiddet türleri ve sıklığının ve şiddete maruz kalmalarında toplumsal cinsiyet rollerine yönelik tutumlarının ve toplumsal cinsiyetinasıl algıladıklarının belirlenmesi açısından önemli veriler ortaya koymaktadır.

Bu araştırmanın bazı sınırlılıkları bulunmaktadır. Araştırmanın, sadece Siirt popülasyonunda yapılması ve örneklemin olasılıksız örnekleme yöntemine uygun olarak seçilmesi sınırlılığını oluşturmaktadır. Bu nedenle araştırma sonuçları ülkedeki tüm kadınlara genellenemez.Araştırmanın ilk dahil edilme kriteri, “Türkçe konuşan ve anlayabilen kadınların alınması”dır. Ancak, araştırmanın yürütüldüğü bölgede yaygın kullanılan dilin Kürtçe olması nedeni ile, Kürtçeyi bilen kadınlar araştırmaya dahil edilmediler. Kürtçe bilen kadınlar ise genel olarak sosyo-ekonomik durumu daha düşük olup şiddet olgusuna açık bireylerdi ve bu kadınların çalışmaya dahil edilememesi araştırmanın bir diğer sınırlılığını oluşturmaktadır. Ayrıca veri toplama araçlarındaki verilerin güvenilirliği kadınların verdiği bilgilerin doğruluğu ile sınırlıdır.

Araştırmada cevabı aranan sorular ve bulgulara göre başlıca sonuçlar aşağıda özetlenmektedir. Bu araştırmada;

1. Kadınların şiddete maruziyet durumu nedir?
2. Kadınların toplumsal cinsiyet rollerine yönelik tutumu nedir?
3. Kadınların toplumsal cinsiyet algısı durumu nedir?
4. Kadınların toplumsal cinsiyet rollerine yönelik tutum ve toplumsal cinsiyet algısı ile şiddete maruziyet arasındaki ilişki nedir?

Sorularınacevap arandı.

Literatür de toplumsal cinsiyet rolleri tutumu ölçeği ve toplumsal cinsiyet algısı ölçeğiaraçlarının kullanarak değerlendirildiği çalışmalar bulunmaktadır.Araştırma bulguları ebelik, hemşirelik, beşeri bilimler ve sosyal bilimlerde yapılan ve literatürde mevcut olan çalışmalardan faydalanılarak, araştırma soruları doğrultusunda ve elde edilen başlıca bulgular

üzerinden tartışıldı (Almış ve ark., 2018; Belli ve Aynacı 2020; Geçici ve ark. 2017; Gencer ve ark., 2018; Keçeci ve Ekşi, 2020; Kul Uçtu ve Karahan, 2016; OECD, 2021; O’Neil ve Çarkoğlu, 2020; Sünbül ve Uyar Hazar, 2020; Uzun ve ark. 2017; Üstgörül ve ark. 2020; WHO, 2021).

Kadına yönelik şiddet, Covid-19 gibi pandemik özellikte bir halk sağlığı sorunudur ve kadınların insan haklarının ihlal edildiği anlamına gelmektedir. Yapılan bu çalışmada kadınların yarısından fazlasının şiddet gördüğü tespit edildi (*Araştırma sorusu 1*).

Dünyadaki kadınların %30’u (WHO,2021), en düşük oranda Kanada’daki kadınların %1,9’u ve en yüksek oranda Pakistan’daki kadınların %85’i şiddet mağduru iken ulusal düzeyde bakıldığında bu oran Türkiye’de %38’dir(OECD, 2021). Bu rakamlara göre Türkiye; OECD ülkeleri sıralamasında son sırada, Dünyada ise 129 ülke arasında 26. sırada yer almaktadır. Türkiye’de yapılan çalışmalara göre ise kadınların şiddete maruz kalan durumu; %34,5 (Almış ve ark., 2018), %67,71 (Gencer ve ark., 2018)%85,4 (Sünbül ve Uyar Hazar, 2020) gibi değişik oranlarda görülmektedir. Araştırmadan elde edilen şiddet oranı, değişik oranlarda görülen diğer bazı araştırma verileri ile benzerlik göstermektedir. Şiddet türleri olarak bakıldığında kadınlar sırasıyla psikolojik, ekonomik, fiziksel ve cinsel şiddete maruz kalmışlardır. Bölgede kuma kültürün olmasına ve eşlerinin ikinci evlilikleri istememesine karşılık kadınların cinsel şiddet oranının bu kadar az vermesi bu şiddet türünü sakladığı aklımıza gelmektedir. Araştırma verileri arasındaki ciddi oran farklılığının, çalışmaların yürütüldüğü toplumun gelişmişlik düzeyi, sosyo-kültürel özellikler, ataerkilliye yapısı gibi durumlardan kaynaklanabileceği düşünülmektedir.

Bireylerin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarını belirlemeyi amaçlayan TCRTÖ den alınabilecek en yüksek puanın 190, en düşük puanın 38 olduğu ve ölçekten alınan en yüksek değer, “eşitlikçi tutuma” sahip olma, en düşük değer “geleneksel tutuma” sahip olma anlamına geldiği dikkate alındığında, yapılan bu çalışma kadınların, toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin eşitlikçi tutum sergilediklerini ortaya koymaktadır. Kadınların çoğunluğunun eşitlikçi tutuma sahip olduğu görüldü. Araştırma bulgularına göre, kadınların toplumsal cinsiyet rolüne yönelik tutumunda; kadının eğitim durumu, çalışma durumu, medeni durum, sosyal güvence, eşinin eğitim durumu ve fiziksel, psikolojik ve ekonomik şiddete maruz kalma durumları etkilidir. Yapılan araştırmada TCRTÖ puan ortalamaları bekarlar evlilere, çalışan kadınlar çalışmayanlara, sağlık güvencesi olanlar olmayanlara, çekirdek aile geniş aileye, şiddete maruz kalmayanlar kalanlara göre daha yüksektir. Dolayısıyla bu bekar,

çalışan, sağlık güvencesi olan, çekirdek aileye sahip ve şiddete maruz kalmayan kadınlar daha eşitlikçi tutuma sahiptirler. Yine şiddet türlerinden fiziksel, psikolojik ve ekonomik şiddete maruz kalmayan kadınlar eşitlikçi, maruz kalan kadınlar geleneksel tutuma sahip olduğu görüldü (*Araştırma sorusu 2*).

Geçici ve arkadaşlarının (2017) üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarını inceledikleri çalışmada kız öğrencilerin TCRTÖ puan ortalaması $109,46 \pm 13,06$, Uzun ve arkadaşlarının (2017) toplumsal cinsiyet algısı ve toplumsal cinsiyet rollerine eğitimin etkisini inceledikleri çalışmada kadınların TCRTÖ puan ortalaması $170,40 \pm 13,02$, Belli ve Aynacı(2020)'nin üniversitesi öğrencilerinin, toplumsal cinsiyete bakışaçılarının değerlendirildiği çalışmada TCRTÖ puan ortalaması $68,55 \pm 16,01$ 'dir. Yapılan bu araştırmadan elde edilen TCRTÖ puan ortalaması ile diğer araştırmacıların ölçek puanları benzerlik göstermemekte, coğrafi ve sosyo-kültürel özelliklerin etkili olduğu düşünülmektedir.

Bireylerin değişik alanlara ilişkin toplumsal cinsiyet rollerini nasıl algıladıklarını ölçmeyi amaçlayan TCAÖden alınabilecek en yüksek puan 125, en düşük puanın 25 olduğu ve ölçekten alınan puanlar yükseldikçe toplumsal cinsiyet algısının olumlu olduğudikkate alındığında, yapılan bu çalışma kadınların TCAÖ puan ortalamaları üniversite ve üstü öğrenime sahip olanlar daha düşük öğrenime sahip olanlara, çalışan kadınlar çalışmayanlara, bekarlar evlilere, sağlık güvencesi olanlar olmayanlara, şiddete maruz kalmayanlar kalanlara göre daha yüksektir. Dolayısıyla bu üniversite ve üstü öğrenime sahip, çalışan, bekar, sağlık güvencesi olan, şiddete maruz kalmayan kadınların toplumsal cinsiyet algısı daha olumlu yöndedir (*Araştırma sorusu 3*).

O'Neil ve Çarkoğlu(2020)'nin Türkiye'de kamuoyunun toplumsal cinsiyet ve kadınların kamusal alana katılım düzeyini belirleyen Türkiye'de Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Algısı Araştırmasında yıllara göre gittikçe artış gösteren TCAÖ puan ortalamaları; 66 (2016), 70 (2017), 71 (2018), 73 (2019) ve 74 (2020)'tür. Keçeci ve Ekşi(2020)'ninevli kadınların psikolojik istismar profilleri puanlarının toplumsal cinsiyet algıları ve spritüel iyi oluşlarıdeğişkenleri ile arasındaki ilişki incelendiği çalışmada TCAÖ puan ortalaması $92,179 \pm 15,55$ 'tir. Üstgörül ve arkadaşlarının (2020)'ninSosyolojibölümüöğrencilerinin toplumsal cinsiyet algısı ile cinsel tutumlarını değerlendirdikleri çalışmada kadınların TCAÖ puan ortalaması $114,3 \pm 9,0$ 'dur. Kul Uçtu ve Karahan (2016)'ninSağlık Yüksekokulu öğrencilerinin cinsiyet rolleri, toplumsal cinsiyet algısı ve şiddet eğilimi arasındaki ilişkiyi

inceledikleri çalışmada kadınların TCAÖ puan ortalaması $97,74 \pm 15,23$, Uzun ve arkadaşlarının (2017) toplumsal cinsiyet algısı ve toplumsal cinsiyet rollerine eğitimin etkisini inceledikleri çalışmada kadınların TCAÖ puan ortalaması $112,20 \pm 11,34$ 'tür. Bu çalışmadan elde edilen veriler bazı araştırma (Keçeci ve Ekşi, 2020; Kul Uçtu ve Karahan 2016; O'Neil ve Çarkoğlu, 2020) verileri ile benzerlik göstermekte iken diğer araştırma (Uzun ve ark., 2017; Üstgörül ve ark. 2020) verileri ile benzer olmadığı görülmektedir. Kadınların eşitlikçi yaklaşımlarının literatürdeki mevcut çalışmalarda farklı puanlara karşılık gelmesi araştırmanın yürütüldüğü popülasyonla bağlantılı olarak değişkenlik göstermektedir.

Yapılan bu çalışmada şiddete maruz kalan kadınların TCRTÖ ve TCAÖ puan ortalamaları şiddete maruz kalmayan kadınlara göre daha düşüktür. Şiddete maruz kalan kadınların; TCRTÖ ve alt grup puanları arasındaki anlamlı ve ters yönlü ilişki geleneksel tutuma sahip olduklarını, TCAÖ puanları arasındaki anlamlı ve ters yönlü ilişki olumsuz cinsiyet algılarını ortaya koymakta ve İstenmeyen olumsuz bir sonuç olarak değerlendirildi (*Araştırma sorusu 4*).

TCAÖ ile TCRTÖ arasındaki anlamlı ve pozitif yönlü yüksek ilişkinin varlığı ve ölçek puan ortalamalarının pozitif yönlü artması, istenen olumlu bir sonuç olarak değerlendirilmektedir.

Kadınların yaşı arttıkça; Evlilikte Cinsiyet Rolü'nden alınan puanların azalması kadının evlilikte geri planda durmaması gerektiği düşüncesini ön plana çıkardığı, Geleneksel Cinsiyet Rolü'nden alınan puanların azalması ise eşitlikçi tutuma yakınlaştığı yargısına varıldı. Eşlerinin yaşı arttıkça kadınların Eşitlikçi Cinsiyet Rolü puanlarının azalması, kadınlarda eşitlikçi toplumsal cinsiyet tutumunun azaldığı anlamına gelmektedir.

Geleneksel Cinsiyet Rolü'nden alınan puanların azalması ise eşitlikçi tutuma yakınlaştığı yargısına varıldı. Eşlerinin yaşı arttıkça kadınların Eşitlikçi Cinsiyet Rolü puanlarının azalması, kadınlarda eşitlikçi toplumsal cinsiyet tutumunun azaldığı anlamına gelmektedir.

Şiddete maruz kalan kadınlarda TCRTÖ ile TCAÖ arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönlü yüksek bir ilişkinin olması; şiddete maruz kalma ile birlikte TCRTÖ ve TCAÖ puanlarının yükseldiğinin görülmesi literatürde yer alan çalışmalar ile ters orantılıdır. Kadınların toplumsal cinsiyet algısının yüksek olması ve eşitlikçi cinsiyet rollerine sahip olması nedeni ile şiddete maruz kaldığı sonucuna varıldı. Dolayısıyla TCRTÖ ve TCAÖ puanları yükseldikçe şiddete maruz kalma oranının artması aslında beklenen bir sonuç, çünkü

eşitlikçi cinsiyet rolü tutumuna ve yüksek cinsiyet algısına sahip oldukları için kadınlar şiddete maruz kalmaktadırlar. Aslında kadın geleneksel cinsiyet rolü tutumuna sahip olsa ve toplumsal cinsiyet algısı düşük olsa bu şiddete maruz kalmayacak. Kadınların toplumsal cinsiyet algısının yüksek olması ve eşitlikçi yapıya sahip olmasıkadının şiddete karşı olduğunun, bu konuda farkındalığının yüksek olduğunun ve kendisini ifade edebildiğinin bir göstergesidir. Bu nedenle kadının şiddete maruz kalması ise istenmeyen üzücü bir sonuçtur.

Bu konuda daha fazla araştırmanın yapılması ve kadınların şiddeti açıkça ifade etmesi ile birlikte literatüre daha fazla katkı sağlayacaktır.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Kadınların şiddete maruziyetinde toplumsal cinsiyet rollerine yönelik tutum ile toplumsal cinsiyet algısı ilişkisini Siirt popülasyonunda incelemek amacıyla 336 kadın ile yürütülen bu araştırmanın sonuçları ve bu sonuçların değerlendirilmesi sonucu geliştirilen öneriler aşağıda sunulmaktadır:

1. Çalışmada kadınların şiddete maruz kaldığı ve şiddet türleri olarak sırasıyla psikolojik, ekonomik, fiziksel ve cinsel şiddete maruz kaldığı belirlendi.

2. Çalışmada kadınların öğrenim durumu, çalışma durumu, medeni durum, aylık gelir durumu, sosyal güvence, eşinin eğitim durumu, şiddete maruz kalma durumu ve fiziksel, psikolojik ve ekonomik şiddete maruz kalma durumlarının kadının toplumsal cinsiyet rollerine yönelik tutumunda etkili olduğu belirlendi. Bekar kadınların evlilere, çalışanların çalışmayanlara, üniversite üstü mezunların diğer öğrenim durumuna, sağlık güvencesi olanların olmayanlara, şiddete maruz kalmayanların kalanlara oranla toplumsal cinsiyet rolleri tutumu puanı daha yüksektir.

3. Çalışmada kadınların öğrenim durumu, çalışma durumu, medeni durum, aylık gelir durumu, sosyal güvence, eşinin eğitim durumu, şiddete maruz kalma durumu ve fiziksel, psikolojik ve ekonomik şiddete maruz kalma durumlarının kadının toplumsal cinsiyet algılarında etkili olduğu belirlendi. Bekar kadınların evlilere, çalışanların çalışmayanlara, üniversite üstü mezunların diğer öğrenim durumuna, sağlık güvencesi olanların olmayanlara, şiddete maruz kalmayanların kalanlara oranla toplumsal cinsiyet algısı puanı daha yüksektir.

4. Kadınların toplumsal cinsiyet rolleri tutumunun arttıkça toplumsal cinsiyet algısının arttığı ve toplumsal cinsiyet rolleri tutumu ve toplumsal cinsiyet algısı puanları düşük olan kadınların şiddete daha çok maruz kaldığı, eğitim durumu daha düşük olan, çalışmayan, geliri giderinden düşük olan, sağlık güvencesi olmayan kadınlar daha fazla oranda şiddete maruz kaldığı belirlendi.

5. Kadınların toplumsal cinsiyet algılarının ve toplumsal cinsiyet rolleri tutumun düşük olduğu belirlendi. Çalışmada bazı kadınların erkeklerin gerektiğinde karısını dövebileceğini, kadının çocuğu olmuyorsa başka kadınla evlenebileceğini doğru bulmaktadır.

Tüm bu sonuçlar doğrultusunda;

- 15-49 yaş arası kadınların izlemleri yapılırken kadınlara kadına yönelik şiddet ile ilgili eğitim verilmeli, kadınlar bilinçlendirilmeli ve ekonomik özgürlüğünün kazanılması için kadınlar desteklenmelidir
- Okullara eğitime giden sağlık personelleri öğrencilere; şiddet, toplumsal cinsiyet rolleri ve toplumsal cinsiyet algısı ile ilgili eğitimler vermeli bu konularda farkındalık düzeyi artırılmalıdır
- Ebelerin şiddet şüphesi ile karşı karşıya geldiğinde doğru bilgi toplamalı ve bu durumda geldiğinde neler yapması gerektiğini çok iyi bilmeli gerekli yerlere başvurmalı ve kadın haklarını yasalarını doğru şekilde bilmeli ve kadınların savunucu rolünü üstlenmelidir.
- Ebeler örgün eğitimini tamamladıktan sonra hizmet içi eğitimi tabi olup güncel gelişmelerden haberdar olmalıdır.
- Ebeler ve sağlık çalışanları şiddete maruz kalan kadınlara kapsamlı sağlık hizmeti sunmalı,
- Ebeler ve diğer sağlık çalışanları diğer kurum ve kuruluşlarla işbirliği içinde olmalı gerekli görüşmeleri sağlayabilmeliler,
- Yazılı ve görsel medyada konu ile ilgili çeşitli yayınlar yapılmalı konu ile ilgili eğitim düzeyi ve farkındalığı artırılmalıdır.
- Şiddet mağduru kadına sağlık bakımı verilip psikolojik destek için yönlendirilmeli
- Şiddeti etkileyen faktörler olarak toplumsal cinsiyet rolleri ve toplumsal cinsiyet algısı ile ilgili müfredatlarda eğitimler verilmeli. Okullarda toplumsal cinsiyete dayalı eğitimden kaçınılmalıdır. Ebeler mesleğinin eğitiminde toplumsal cinsiyet ve şiddet ile ilgili üniversite müfredatında konular yer almalı ve farkındalığı artırılmalıdır.
- Kadınlarda şiddete maruziyet durumu ile ilgili bir ölçek geliştirilmesi önerilir.
- Bu ve benzer bölgelerde yapılacak çalışmalar için veri toplama formunda kadınlara kumanız var mı sorusunun sorulması önerilir.
- Ebeler ve diğer sağlık personelleri bu konuda daha fazla araştırma ve çalışma yaparak mevcut literatüre daha fazla katkı sağlamalıdır.

KAYNAKLAR

- Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun, (2012). Pub. L. No. 6284, resmi gazete 11541, <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.6284.pdf> adresinden 17.02.2021 tarihinden erişildi.
- Akkaş, İ. ve Uyanık, Zeki. (2016). Kadına Yönelik Şiddet. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sbe Dergisi*, 6(1), 32–42.
- Alesina, A., Brioschi, B., & La Ferrara, E. (2021). Violence Against Women: A Cross-cultural Analysis for Africa. *Economica*, 88(349), 70–104. <https://doi.org/10.1111/ecca.12343>
- Altınova, H, Duyan, V. (2013). Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeğinin Geçerlik Güvenirlik Çalışması. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 24 (2), 9-22. Retrieved From <https://Dergipark.Org.Tr/En/Pub/Tsh/Issue/48480/61412>
- Avrupa Konseyi. (2011).Kadınlara Yönelik Şiddet ve Ev İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye Dair Avrupa Konseyi Sözleşmesi. <https://ailevecalisma.gov.tr/uploads/sgb/uploads/pages/uluslararası-anlasmalar/avrupa-konseyi-anlasmalar-serisi-no210.pdf> adresinden 25.01.2021 tarihinde ulaşıldı.
- Ayhan, E. (2016). *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Büro Ve Temizlik İş Kolunda Çalışan Kadınlarda Toplumsal Cinsiyet Algısının Emzirmeye Etkisinin Değerlendirilmesiyle İlgili Niteliksel Bir Çalışma*. Halk Sağlığı Anabilim Dalı Tıpta Uzmanlık Tezi, Eskişehir.
- Başar, F. ve Demirci, N. (2015). Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği Ve Şiddet. *Kadın Sağlığı Hemşireliği Dergisi*, 2(1), 41–52. [Http://Www.Un.Org/Documents/Ga/Res/4](http://Www.Un.Org/Documents/Ga/Res/4)
- Başkale, H. ve Sözer, A. (2015). Eşinden/partnerinden şiddet gören kadınların şiddet algısı ve mağduriyet nedenleri. *TAF Preventive Medicine Bulletin*, 14(6), 468–475. <https://doi.org/10.5455/pmb.1-1433339980>
- Baydur, H., Şeker, D., Özpınar, S., Gerçeklioğlu, G., & Dinç Horasan, G. (2016). *Manisa Kent Merkezinde Yaşayan Yetişkinlerde Toplumsal Cinsiyet Tutumunun Değerlendirilmesi: Yöntem ve Temel Bulgular*. 2(5), 126–133.

- Belek Erşen, U. (2015). *Farklı Sosyal Kategorilerden Kadınların Toplumsal Cinsiyet Algıları*. Sosyal Bilimler Ana Bilim Dalı.
- Bilgin Şahin, B. ve Erbay Dünder, P. (2017). Kadına yönelik şiddet ve yaşam kalitesi. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 18(3), 203–210. <https://doi.org/10.5455/apd.246081>
- Bükecik, E, Özkan, B . (2018). Kadına Yönelik Şiddet: Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliğinin Kadın Sağlığına Etkisi. *İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 3 (2), 33-37 . Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/ikcusbfd/issue/38566/339683>
- Çalışkan,H. ve Çevik,E. İ. (2018). Kadına Yönelik Şiddetin Belirleyicileri: Türkiye Örneği. *Balkan Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(14), 218–233.
- Çalışkan, H., & Çevik, E. (2018). Kadına Yönelik Şiddetin Belirleyicileri: Türkiye Örneği. *Balkan Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(14), 218–233. <http://acikerisim.nku.edu.tr:8080/xmlui/handle/20.500.11776/2980>
- Kırbaş Canikoğlu,seher. (2015). *kadınlara yönelik şiddetin ve ev içi şiddetin önlenmesine dair ulusal ve uluslararası*.
- Canlı, S. ve Özyurda, F. (2018). Ankara ili gölbaşı ilçesinde doğurgan çağıdaki kadınlarda kadına yönelik şiddet ve depresyon ilişkisi. *Nobel Med.*, 14(2), 31–39.
- Canto, J. M., San Martín, J., Perles, F., & Vallejo, M. (2021). Persons Who Fear Freedom and Equality Are the Ones Who Most Blame Women Who are Victims of Acquaintance Rape. *Violence Against Women*, 27(6–7), 731–747. <https://doi.org/10.1177/1077801220909896>
- Çetilkol Petek,H. (2019). *hemşirelerin toplumsal cinsiyet algısının evlilikte kadına yönelik fiziksel şiddete ilişkin görüşlerine etkisi*. sağlık bilimleri enstitüsü.
- Dalkılıç, R. A. (2021). Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele: Kamu Politikası Süreç Analizi. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(2), 61–82. <https://doi.org/10.47613/reflektif.2021.15>
- Delage, P. ve Perrier, G. (2020). Cross-sectoral training to reduce violence against women: A new feminist opportunity? *French Politics*, 18(1–2), 111–131. <https://doi.org/10.1057/s41253-020-00113-x>

- Oluk, F. (2019). *Denizli’de kadına yönelik şiddet konusunda evli çiftlerle niteliksel bir çalışma*. Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.
- O’Neil, M. L. ve Çarkoğlu, A. (2020). Türkiye’de Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Algısı Araştırması 2020. Kadir Has Üniversitesi, Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Çalışmaları Araştırma Merkezi.
- Han Almış, B., Koyuncu Kütük, E., Gümüştas, F., ve Çelik, M. (2018). Kadınlarda ev içi şiddet için risk faktörleri ve ev içi şiddete uğrayan kadınlarda ruhsal bozulmanın belirleyicileri. *Noropsikiyatri Arsivi*, 55(1), 67–72. <https://doi.org/10.29399/npa.19355>
- Kantoğlu, A. (2017). *Bir Grup Ergenin Toplumsal Cinsiyet Algılarının Sosyodemografik Özelliklerine Göre Değerlendirilmesi*. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Köşgeroğlu, N., Ünsal, A., Türe, A., Çulha, İ., & Öz, Z. (2016). Eskişehir’de Yaşayan Bir Grup Kadının Aile İçi Şiddete Maruziyet Durumları İle Sosyo-Demografik Özellikleri Arasındaki İlişki. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(1), 83–94. <https://doi.org/10.17494/Ogusbd.52885>
- Meyer, S. R., Rege, S., Avalaskar, P., Deosthali, P., García-Moreno, C., & Amin, A. (2020). Strengthening health systems response to violence against women: Protocol to test approaches to train health workers in India. *Pilot and Feasibility Studies*, 6(1), 1–13. <https://doi.org/10.1186/s40814-020-00609-x>
- Özcan, A. (2012). *Toplumsal Cinsiyet Eğitiminin Ünverste Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Rol Tutumlarına Etkisi*. Sağlık Bilimleri Enstitüsü,.
- Özcan, Ş. ve Kırca, N. (2017). Çözülemez Sorun: Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Ve Hemşirenin Rolü. *Balıkesir Health Sciences Journal*, 6(2), 87–96. <https://doi.org/10.5505/Bsbd.2017.50479>
- Özpulat, F. (2017). Hemşirelik Öğrencilerinin Şiddet Eğilimleri ile Toplumsal Cinsiyet Algıları Arasındaki İlişki. *Başkent Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 2(2), 151–161.
- Öztürk, O., & Tapan, B. (2016). Kadına yönelik şiddetin kadın ve toplum sağlığı üzerine etkileri. *Sağlık Akademisyenleri Dergisi*, 3(4), 139–144. <https://doi.org/10.5455/sad.13-1480680332>

- Pesen, A., Kara, İ., Kale, M., & Sultan Abbak, B. (2016). Üniversite Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Algısı İle Çatışma ve Şiddete İlişkin Farkındalık Düzeylerinin İncelenmesi. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 6(11), 325–340. <http://opusjournal.net>
- Rusnakova, M., & Huskova, L. (2019). Significant factors of violence against women in urban and rural community. *SHS Web of Conferences*, 68, 01007. <https://doi.org/10.1051/shsconf/20196801007>
- Sünbül, A, Uyar Hazar, H. (2020). Kadın Sağlığını Etkileyen Faktörler: Kocagür Örneği . *Kadın Sağlığı Hemşireliği Dergisi*, 6 (2), 58-70. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/kashed/issue/58386/697628>
- Şanlı, B., Çelebioğlu, Ayda, & Vefikuluçay Yılmaz, Duygu. (2018). Kadınların Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Görüşlerinin Sosyo-Demografik Özelliklerine Göre İncelenmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırma Dergisi*, 11(61), 611–620. <https://doi.org/10.17719/Jisr.2018.2952>
- TNSA. (2018). *Nüfus ve Sağlık Araştırması* (Vol. 8, Issue 9). <https://doi.org/10.1017/CBO9781107415324.004> adresinden ulaşıldı.
- Tuz, C., Öksüz, M. E., & Tekiner, A. S. (2015). Kadına Yönelik Şiddet Derecelendirme Ölçeği ve Mağdurların Cinsel Deneyimleri Ölçeği Türkçe Versiyonunun Geçerlilik ve Güvenilirliği. *Euras J Fam Med*, 4(2), 83–89.
- Türk Ceza Kanunu(2004). *Resmi Gazete*, 1(43), 8965–9046, <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5237.pdf> adresinden 17.02.2021 tarihinde ulaşıldı.
- Türk Medeni Kanun. (2001). *Resmi Gazete*, 5(41), 8049–8211, <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.4721.pdf> adresinden 20.02.2021 tarihinde ulaşıldı.
- Ünal, F., Tarhan, S., & Çürükvelioğlu Köksal, E. (2017). Toplumsal Cinsiyet Algısını Yordamada Cinsiyet, Sınıf, Bölüm ve Toplumsal Cinsiyet Oluşumunun Rolü. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(1), 227–236. <https://doi.org/10.14686/buefad.287496>
- Uygur, G. (2016). Kadına Yönelik Şiddeti Önlemede Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin Önemi. *Kadın*, 209–227.

- Uçtu A. K, ve Karahan N (2016). SağlıkToplumsal Cinsiyet Algısı ve Şiddet Eğilimleri Arasındakiİlişkinin İncelenmesi. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 5(8), 2881 - 2904.
- Yalçın,H. (2018). *Kadına Şiddetin Önlemeye Yönelik Bir Eğitimin Etkisi Karaman (aile hekimliği birimleri) Örneği*. sosyal bilimler nestitüsü.
- Yanık, A., Zeynep, H., Soygur, S., Ayaltı, B., & Doğan, M. (2014). Kadına yönelik şiddet davranışlarının değerlendirilmesi: Türkiye’den kanıt. *Electronic Journal of Vocational Colleges*, 104–111.
- YükselKaptanoğlu,İ., Çavlin A., Ergöçmen B.,Tarım, A., Koç, İ., Çağlar A., Türkyılmaz S,... Akarsu, A., (2014). *Türkiyede kadına yönelik aile içi şiddet araştırması*.<https://ailevecalisma.gov.tr/uploads/ksgm/uploads/pages/dagitimda-olan-yayinlar/turkiye-de-kadina-yonelik-aile-ici-siddet-arastirmasi-ana-rapor.pdf> adresiden 10.03.2021 tarihinde erişildi.
- Yüksel,A.B. (2016). *KadınaYönelikŞiddet Ve TörCinayetleri*. çanakkale onsekiz mart üniveristesi.
- Ziya Gencer, M., Ağırman, E., ve Arıca, S. (2019). Bilimsel Araştırma Makalesi İstanbul İlinde Kadına Yönelik Şiddet Sıklığı Ve Kadınların Şiddet Algısı. *Ahi Evran Medical Journal*, 3(1), 18–25.